ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ | الحركة المدنية الديمقراطية الارترية

Eritrean Civic Democratic Movement

ዕለት/Date: 01/08/2011 **ቁ/መዝገብ/Ref.NO:** ECDM 8/2011/02

<u>መእተዊ፣-</u>

ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ንጭቡጥ ታሪኻዊ ምዕባለ ሃገረ ኤርትራን ህዝቢ ኤርትራን ክብርታቱን ከም መሰረትን ዓንዲ ማእከልን ናይ ቃልሱ ይወስዶም።ቀንዲ እምነ-ኩርናዕ ፖለቲካዊ እምነቱ ሲቪክ ሃገርነት'ዩ። እዚ እምነትን'ዚ ካብ ዉህሉል ማሕበራዊ ክብርታትን ጸጋታትን ኤርትራን ህዝቢ ኤርትራን ዝመንጨወ እዩ። ናይ ሃገረ ኤርትራን ህዝባን ጥንታዊ ውርሻታትን፣ ዘመናዊ መለለይኣን፣ ናይ ሰፊሕ ህዝባ ጅግንነታዊ ተጋድሎን ናይ ሲቪካዊ መንነታ መሰረት እዩ። ብተሳትፎ መላእ ህዝባ - ሲቪክ ዲሞክራስያዊት ኤርትራ ብምህናጽ፣ ኤርትራዊ/ት ዜጋ ኣብ ሲቪክ ዘመናዊት ሃገሮም ዘይተሸርመመ መሰላቶምን ሓርነታቶምን ንምጉንጻፍ ይቃለስ።

ኣብ ሓድነት መሬትን ህዝብን፣ ነጻነት ሃገረ ኤርትራን ልዑልውነት ኤርትራዊ/ት ዜጋን፣ ነጻ ፖለቲካዊ ሃገራዊ ውሳኔታቱን ምሉእ ዓቕምታቱን ዘለዎ ጽኑዕ እምነት ብምርግጋጽ፣ ተዓቂቦም ዘለው ማሕበራውን ሃገራውን ክብርታቱ ከይፈርሱን ከይግሃሱን ምክልኻል ካብ ቀንዲ ዕላማታቱ ኮይኑ፣ ኩሎም ዝተጋህሱ መሰላት ኤርትራዊ/ት ዜጋ ብሕጋውን ዲሞክራስያውን ኣገባብ ከረጋግጽን ናብ ንቡር ክመልስን፣ ነቶም ዝተረጋግጹ ደጊሙ ከውሕስ ዘይነጻጸል ድርብ ምዕራፍ ቃልሱ ስለዝኾነ ኣብ ባይታ ክትግብሮ ብመትከል ይቃለስ። ኣብ መትከላት ዲሞክራሲ ኣሚኑ፣ ብግሉጽነትን ተሓታትነትን ብትካላዊ ኣሰራርሓ ምትእምማን ንምፍጣርን ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ሓድነት ኤርትራዊ/ት ዜጋ ንምርግጋጽ ይቃለስ።

ጥንታዊ ሲቪክ ውርሻታት ህዝቢ ኤርትራ፣ ምድረ-ባሕሪ ምድረ-ኣግኣዝያን፣ ቅድሚ ኤርትራ ብዝብል ስም ምጽዋዓን ከም ዘመናዊት ሃገር ብሓይልታት ባዕዳዉያን ምኽታያን፣ እቲ ህዝቢ ኤርትራ ዝማሓደረሉ ዝነበረ ሕግታት፣ ዝኾነ ናይ ወጻኢ ኢድ ዘይነበሮን ብህዝቢ ዝተደብተረን ነበረ። እቶም ነቲ ሕጊ ዝትግብሩ ሽማግሌታትን ኣካየድትን ከኣ፣ ብህዝቦም ቆጽሊ ዝወደቐም፣ ብሽም ኣሕዋት ዝፍለጡ መራሕቲ ነበሩ።

መብዛሕትኡ ሕግታት እንዳባ ኣብ ከበሳታትን ሰንሒትን ካልእ ቦታታትን ቀንዲ ሕመረት ቀላሲኡ ሃይማኖት፣ ቀቢላ፣ ባህሊን ቛንቛን ዘይኮነስ፣ ዋንነት መሬት እዩ ነይሩ። ኣብቲ እዋናት እቲ፣ ዜጋ

ወይ ወደባት ዓዲ ክባሃል እንተኮይኑ ጨሳን ዝሕረስ መሬትን ዘለዎ ስለዝኾነ፣ ዜግነቱ ምስ ትሕዞ መሬት ዝተኣሳሰረ'ዩ ዝነበረ። ስለዝኾነ፣ ኤርትራዊ ስርዓት-ሕግን ስርዓተ ምምሕዳርን ናይ ኩሎም ዜጋታት/ደቀባት ዋንነትን መለለይን ደኣምበር ናይ ሓደ ፍሉይ ስልጣን ዝጭበጠ ልዑል ወይ ንጉስ ትእዛዝ ወይ ንብረት ኣይነበረን። ንኩሎም ሕግታት እንዳባ ዋንነት ዝጽዕድ ወይ ዋና ኮይኑ ዝቐርብ ራእሲ፣ ደግለል፣ ነታባይ፣ ሱልጣን ኣይነበረን።

ኣብ ታሪኽ ህዝቢ ኤርትራ ካብ መበል 1212 ዓ.ም.ፈ. ኣትሒዙ፣ ኣብ ብራና ዝተጻሕፈ ድቡቱር ሕጊ ከምዝነበረ ታሪኽ ዝምስኩሮ ሓቕታት እዩ። እዚ ሓቕታት"ዚ ዝተፈላለየ ሃይማኖት፣ ዝተፈላለየ ባህሊ፣ ዝተፈላለየ ቓንቓ ዝተፈላለየ ኤትኒካዊ ክፍልታት ዝነበሮ ህዝቢ፣ ብለባማትን ወራዙትን ነዊሕ ግዜ ኣብ ጸምን ጽምዋን ተመኺሩሉ፣ ብመላእ ዜጋታት/ደቀባት ይርሓሰና ተባሂሉ ዝጸደቐን ህዝቢ ዝተሰማማዓሉን - ድቡቱር ሕጊ ተማእዚዙ ይኸይድ ከምዝነበረ እዩ ዝምስክር። ሕግታት ክልኤ መንሳዕ፣ ሕጊ ለጎጭዋ፣ ሕጊ ኣድከመ ምልጋእ፣ ሕጊ ሸውዓተ ዓንሰባ፣ ሕጊ ኣድግና ተገለባ (ሚዔ-ማሓዛ)፣ሕጊ ስሓርትን ላምዛን ወቐርትን ፣ ሕጊ ሃብተሱሉስ ገብረክርስቶስ ናይ ደቂ ተሸም ፣ ስርዓት ካርነሽም፣ ዋዕላ ት ዓንሰባ ዘማት ታሕታይ፣ሕጊ ዓጽሚ ሓርማዝ (እንገንኣ)፣ ሕጊ ሲጋላ...ወ.ዘ.ተ ካብቶም ዝነበሩ ሰፋሕቲ ስርዓት-ሕግታት እዮም። ንመረዳእታ ሕጊ ክልኤ መንሳዕ ይኹን ሕጊ ሚዔ-መሓዛ ብኣድግና ተገለባ ዝፍለጥ፣ ንደቀባት ትግረ ሳሆን ትግርይናን፣ ንኣመንት ክርስትናን እስልምናን ንዝተፈላለዩ ኤትኒክ ጉጇለታትን ጠሚሩ ብሰላም ዘማሓድር ስርዓተ ምምሕዳር ምንባሩ ታሪኽ ምስክር'ዩ። ብትካላዊ ስርዓት ሕጊ ክትመሓደር ምኽኣልን፣ ነቲ ትማሓደረሉ ሕጊ ብተሳትፎ ህዝቢ ምጽዳቕምን ምድብታርምን ቀንዲ መለለይ ሕላገት ናይ ሲቪካዊ መንነት'ዩ። ታሪኻዊ ውርሻታት ህዝቢ ኤርትራ ክብርታቱን ምቕባልን፣ ምዕቃብን፣ ምምዕባልን ሓደ ካብ መሰረታዊ ዕላማታትን ዓንዲ ማእከልን ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ እዩ።

ንኤርትራ ከም ዘመናዊት ሃገር ዝገልጹ ኣድማሳዊ ዝኾኑ ሕጋዊ ታሪኻዊን ማሕበረ ምጣኔሃብታዊ መለክዒታት ኣለው። ብ1890 ኤርትራ ከም ግዝኣት ጥልያን ተወሲዳ፣ ናይ መሬታን ባሕራን ክሊ ኣየራን ፍሉጥ ዶባት ነይሩዋን ኣለዋን። ሃገረ ኤርትራ ብ1902 ብ1906 ብዓለም ደረጃ ሕጋውነታ ዝለበሰት፣ ብመግዛእቲ ጥልያን ዝተደኮነት ዘመናዊት ሃገር እያ። መግዛእቲ ጥልያን ተሰዒሩ ብምምሕዳር እንግሊዝ ምስ ተተከአ፣ ካብ 1941 ክሳብ 1952 ኣብ ዝጸናሓሉ እዋን፣ ናይ መጀመርያ መሰል ሰልፍታትን ፕረስን ስለዘፍቀደ፣ ኣብ ኤርትራ ዘመናዊ ሲቪክ ሃገራዊ ፖለቲካዊ ተመኩሮ ተኣታትዩ። ይኹን እምበር እንግሊዝ ትኹን ኣመሪካ ንዝነበሮም ረብሓ ብምቕዳም ብናይ ሕቡራት ሃገራት ውሳኔ፣ ኣብ ክንዲ ምሉእ ነጻነት፣ ኣብ ትሕቲ ንጉሳዊ ስርዓት ኢትዮጲያ ብፈደረሽን ክትቁረን ኣገደድዋ። ምስ ኩሉ ጸገማቱን ዘይፍትሓውነቱን፣ እዋን ፈደረሽን ሲቪክ ሃገራዊ መንነትን ተመኩሮን ዝሰስነሉ እዋን እዩ ኔሩ። ብስርዓተ ሕጊ ዝሰርሕ ስርዓትን ብዲሞክራስያዊ ኣገባብ ዝተመርጸ ፓርላማን ከኣ ነይርዋ።ይኹን እምበር፣ ወላ እታ ዝተሸርመመት

ንእሽቶ መሰላ፣ ዳግም ተዘሚታ ኤርትራ ዳግም ናብ ምሉእ መግዛእቲ ኢትዮጲያ ክትርገጽ ተገዲዳ።

ኤርትራን ህዝባን ብሰለስተ ዝተፈላለዩ ገዛእቲ ሃገራት ካብ 1890 ክሳብ 1991 ነጻነታ እተረጋግጽ ን101 ዓመታት ታሪኽ መግዛእቲ ዘለዋ ሃገር፣ ድሕሪ ካልኣይ ውግእ ዓለም ብኣህጉራዊ ማሕበረሰብ ሕጋዊ መሰል ናጽነታ ዝተኣገደት ዘመናዊት ሃገር እያ። ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ንዝተጠቕሱ ሃገራዊ ሕጋዊ ፖለቲካዊ ማሕበራዊን ሓቅታት ከም ሓደ ክፋል ዘመናዊ መለለይታት ኤርትራ ይውሰዶም።

ኣብ ኣርበዓታትን ሓምሳታትን ዝተኻየደ ሰላማዊ ፖለቲካዊ ቃልሲ፣ ናይ ሰላሳ ዓመት ብረታዊ ተጋድሎ ዝተፈጸመ ጅግንነት፣ ዝተራእየ ጽንዓት፣ ዝተሰግረ መሪር ኩነታት ተጻዊርካ፣ በዲህካ ዕላማኻ ንምዕዋት ዝተኸስኮሱ ናይ ኣተሓሳስባ ሓድነትን ከም መሰረት ነጻነትናን ልዑላውነትናን ሕጋዊ መነነትናን ምኻኖም ኤርትራዊ ዘረጋግጸ ዓወት ታሪኻዊ ምስክርነት ዘድልዮ ኣይኮነን። እዞም ታሪኻዊን ሕጋውን ዓወታት፣ ብተሳትፎ ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ዝተረጋግጹ እዮም። ተሳትፎን ጅግንነታዊ መስዋእትን ደቂ ኣንስትዮን ደቂ ተባዕትዮን፣ ተሳትፎ ናይ ኩለን ሃይማኖታት፣ ተሳትፎ ናይ ኩለን ብሄራት፣ ተሳትፎ ናይ ኩለን ኣውራጃታት፣ ብጥሙር ሓድነት ንሓባራዊ ዕላማ ስለዝተቓለስና ከቢድ መስዋእቲ ከፊልና ተዓዊታና።ብቓልሲ ዝተኸስኮሱ ባህርያት፣ ዝተሃንጹን ዝተመስከሩን ባህሊ ጽንዓትን ተወፋይነትን ብጻይነትን ምክብባርን፣ ዝተራእየ ሓያል ሃገራዊ ሞራልን ሃገራዊ ንቕሓትን ሃገራዊ መንነትን ፈጢሩ። ከም ውጺኢቱ ከኣ ሲቪክ ሃገረ ኤርትራ ጋህዲ ክትከውንን ሃገራዊ ነጻነታን ልዑላውነታን ክትጎናጸፍን በቒዓ።

ጅግንነታዊ ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ ዘረጋግጸ ዓወታት ኣብ ቦትኡ ኮይኑ፣ ብሰንኪ መሪሕነት ናይ ክልቲኡ ዓበይቲ ውድባት ግጉይ ፖሊሲታት፣ ብዙሕ ክሳራታት ከም ዝወረደ ክኽወል ዘይኽእል ጉዳይ እዩ። ኣብ 30 ዓመታት ብረታዊ ቃልሲ፣ ግሉጽነት ዝጎደሎ፣ ዲሞክራስያዊ ብቕዓት ምምሕዳር ዘይወነነ፣ ንዝኽሰቱ ፍልልያት ብምጽውዋርን ብሰላማዊ መንገዲ ኣብ ክንዲ ምፍታሕ፣ ብጎነጽን ዓመጽን ናይ ምፍታሕ ኣገባብ ስለዝተጠቕሙ፣ ከቢድ ግህሰት ሂወትን ሰብኣውን ዲሞክራስያውን መሰላት ተራእዩ፣ ኣማኢት ንጹሃት ሃገራውያንን ዲሞክራስያውያንን ጠፊኦም። እቲ ዘሕዝን እቶም ተባዓት ዓቢ ብቕዓት ዝነበሮም ሃገራውያንን ዲሞክራስያውያንን ምቕታሎም ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ታሪኾም ኣብ ክንዲ ስውኣት፣ ብሃገራዊ ክድዓት ምምዝጋቡ እዩ። መስዋእትን ክቡር ዋጋን ዝኸፈሉ ግን ከኣ ኣብ መዝገብ ክድዓት ዝተመዝገቡ ጀጋኑ ደቂ ህዝቢ፣ ታሪኾምን ክብሮምን ናብ ሕጋዊ ቦትኡ ክምለስ ይግባእ። ንኹሉ ዝተፈጸመ ገበናትን ጉድለታትን ብሕጋውን ፍትሓውን ኣገባብ፣ ግቡእ ፍትሒ ክረክብን፣ ኣብ ሓቂን ፍትሕን ዝተመርኮሰ ሃገራዊ ዕርቂ ክግበርን ዓቢ ሲቪክ ዕማም እዩ። ጅግንነታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ

ንዘንነፉ ዓበይቲ ጉድለታት ተጻዊሩ፣ ሃገራዊ ነጻነትን ልዑላውነትን ከረጋግጽ ምብቅዑ፣ መርኣያን ምስክርን ድልዱል ሲቪክ ሃገርነቱ እዩ።

ሃገርነት ፖሎቲካዊ ስነ-ሓሳብ'ዩ። ከም ሰነ-ሓሳብ፣ ሰባት ምስ ሃገር ዘለዎም ጥቡቕ ዝምድናን ምትእስሳርን ከመልክት እንከሎ፣ ንሃገራዊ መንነቶምን መለለይኦምን ክኣ ይውስን። መንነት ግን ስነ ሓሳብ ወይ ፍልስፍና ኣይኮነን፣ እንታይድኣ ንሓደ ዉሱን ህዝቢ ዝጠምር ማሕበራውን ስነኣእሙራውን ህያው ናይ መንነት ፍሕሶ እዩ። ሃገርነት ቀንዲ ምንጪ ሓባራዊ መንነት ካብ ኮነ፣ ንኩሎም ደቂ ሃገር እምነቶም መብቀሎም ዓሌቶም ብዘየገድስ ብማዕረ ክሓቕፎምን ክጽልሎምን ይግባእ። ካብ እቶም ዝተፈላልዩ መልክዓት ሃገርነት ንመላእ ደቂ ሃገር ብማዕረ ክጽልልን ክሓቑፍን ዝኽእል ሃገርነት ኣየናይ እዩ ዝብል ሕቶ ንምምላስ ንዓይነታት ሃገርነት ምምርማር የድሊ።
ብዙሓት ዓይነታት ሃገርነት እኳ እንተሃለዉ፣ ኣብ ኤርትራዊ ፖሎቲካዊ ባይታ ምርኩስ ብምግባርን፣ ንፖለቲካዊ ኣምራዊ ሽንኻቱ፣ ንተግባራዊ ጎንታቱ፣ ንህልውን መጻእን መኣዝኑ ኣብ ግምት ብምእታዉ ሕቶ ሃገርነት ንምዳህስስ ነዞም ዝስዕቡ፣ 1. ሲቪክ ሃገርነት(Civic nationalism)፣ 2. ኤትኒካዊ ሃገርነት(Ethnic nationalism)፣ 3.ሃይማኖታዊ ሃገርነት(Religious nationalism)፣ 4.ሕሉፍ (ደውላዊ) ሃገርነት (Ultra nationalism) ምንጽጻርን ትሕዝቶኦም ምምርማርን ኣገዳሲ እዩ።

1. <u>**ሲቪክ ሃገርነት፣**</u> መሰረታዊ መለለዪ ሲቪክ ሃገርነት በዞም ዝስዕቡ ቀንዲ ረቛሒታት ይፍለጥ፣- 1. ፖለቲካዊ ቅቡልነት (legitmacy) ናይ ደውላ ካብ ንጡፍ ተሳትፎ መላእ ዜጋታት ናይ እታ ሃገር ይምንጩ። 2. ሲቪክ ሃገር - ኤትኒካዊ ሃይማኖታዊ ወይ ዓሌታዊ መብቀሎም ብዘየገድስ ንኩሎም ዜጋታት ሃገር የጠቓልል። 3. ሲቪክ ሃገር - ብሓርበይናዊ ክብርታት ዝተጠምረ ማሕበረ-ሰብ ናይ ማዕረ ዜጋታት እዩ። 4. ሲቪክ ሃገር ዲሞክራስያዊ ስርዓት ዘለዎ ሃገር ኮይኑ ንኩሎም ዜጋታቱ ልዑላውነት የልብስ። 5. ሲቪክ ሃገር ናይ ሕግን ፖለቲካዊ ተሳትፎን መስርሕ ምሕጋግን መሳርዕ-ስራሕ ብምፍጣር፣ ኣብ ሃገር ንዘጋጥሙ ፍልልይትን ጸገማትን ንምፍታሕ ዘኽእል መሓውራት ኣለዎ። 6. ሲቪክ ሃገር ንዉልቃዊ ዜጋ መሰል መሰረታዊ ሓርነት'ዩ፣ ንብነጻ ዝፍጠር ጉጅለታትን ኣካላትን መሰል ናይ ምስስይ ሕቶ እዩ።

2. <u>**ኤትኒካዊ ሃገርነት፣**</u> መሰረታዊ መለለይ ኤትኒካዊ ሃገርነት በዞም ዝስዕቡ ቀንዲ ረቛሒታት ይፍለጥ፣- 1.ፖለቲካዊ ቅቡልነት (legitmacy) ደውላ ካብ ናይ ኤትኒካዊ ጉጅለ መበቆል ወይ ድማ ዕማም ምዕቃብ እቲ ጉጅለ ይምንጩ። 2. ኤትኒክ ሃገር ብዘለዋ ቋንቋ፣ ሃይማኖት፣ ባህሊ ወይ ልምዲ ትልለ። 3. ህዝቢ ኤትኒካዊ ሃገር ብሓባራዊ ፖለቲካዊ መሰላት ዘይኮነስ፣ ብዘለዎም ኤትኒካዊ መለለዪ ይተኣሳሰሩ። 4. ኤትኒክ ሃገር ኣብ ልዕሊ ህዝባ ግዱድ ሓድነት

ብምጽዓን ብኤትኒካዊ ዓብላልነት ትግዛእ። 5. ሓንቲ ኤትኒካዊ ጉጅለ ኣንጻር ካልእ ኤትኒካዊ ጉጅለ ብውሽጣ ክትሓብር እካ እንተኽኣለት፣ ኣብ ውሽጣ ንዝርከብ ፍልልያት ናይ ጸታን ደርብን መፍትሒ ዝኾውን መሳርሒ የብላን።

3. <u>ሃይማኖታዊ ሃገርነት፣</u> መሰረታዊ መለለይ ሃይማኖታዊ ሃገርነት በዞም ዝስዕቡ ቀንዲ ርጃሒታት ይፍለጥ፣- 1. ፖለቲካዊ ቅቡልነት (legitmacy) ደውላ ካብ ሃይማኖታዊ ሕግታታን ቅጥዕታትን ይውለድ። 2. ሃይማኖታዊ ሃገር ብሃይማኖታዊ መለለይታታ ትፍለጥ። 3. ህዝቢ ሃይማኖታዊ ሃገር ኣብ ክንዲ ብሓባራዊ ፖለቲካዊ መሰላቶም፣ ብሃማኖታዊ እምነቶም ይተኣሳሰሩ። 4. ሃይማኖታዊ ሃገር ግዱድ ሃይማኖታዊ ሓድነት ኣብ ልዕሊ ህዝባ ብምጽዓን ብሃይማኖታዊ ዕብለላ ትግዛእ፣ 5. ኣብ ልዕሊ ጸታን ካልእ ማሕበራዊን ቁጠባዊን ሂወት ንዝርከብ ጸገማት ኣብ ክንዲ ብፍትሓዊ ስርዓት-ሕጊ ምፍታሕ፣ ናይ ገዛኢ ሃይማኖት መለኮታዊ ትእዛዛትን ሕግታትን ተተግብር።

4. <u>ሕሉፍ ሃገርነት ወይ ደውላዊ ሃገርነት፣</u> መሰረታዊ መለለዪ ሕሉፍ ሃገርነት ብዞም ዝስዕቡ ረጃሒታት ይፍለጥ፦ 1. ኣብ መብዛሕቲኡ፣ፖለቲካዊ ቅቡልነት (legitmacy) ደውላ ብሰውራዊ ቅቡልነት ይብገስ። 2. ሕሉፍ ሃገርነት ወይ ደውላዊ ሃገርነት፣ ሃገር ናይ እቶም ነታ ደውላ ዝሕለቑን ዘሐይሉን ጥራሕ ትኾውን። 3. ህላዌ ህዝባ ከኣ ነታ ደውላዊት ሃገር ንምግልጋል ይኸውን። 4. "ኩሉ ነገር ኣብ ውሽጢ ደውላ" "ካብ ደውላ ወጻኢ ምንም ኣካል ኣይህሉን"። 5. "ንደውላ ዝቃወም ዝብሃል ብምንም ተኣምር ኣይፍቀድን" ብዝብሉ መለለይታት ይፍለጥ። 6. ንሕብረተሰብኣዊ ርኽክብ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ ብመልክዕ ጽምዳዊ ምትፍናናዊ ኣረኣእያ ይሰርዖ።

ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ፣ ንናይ ሃገረ ኤርትራ ጥንታዊ ውርሻታትን፣ ዘመናዊ መለለይታትን፣ ጅግንነታዊ ተጋድሎን ምርኩስ ብምግባር ናይ ሃገረ ኤርትራ መሰረታዊ መለለይታት እዞም ዝስዕቡ ምኻኖም ይኣምን፣-

<u>ቀዳማይ</u>፣ ብናይ መላእ ህዝባ፣ ብዘይ ኤትኒካዊን ዓሌታዊን ሃይማኖታውን ኣፈላላይ፣ ብሓባራዊ መስዋእቲን ኣበርክቶን ኣብ መሪርን ነዊሕን ተጋድሎ ዝተኸፍለ መስዋእቲ ዝተወልደት፣ ንእናተባራረየ ዝመጸ ባዕዳዊ መግዛእቲ ብምስዓር ህልውናኣ ጋህዲ ዝገበረት፣ ልዑላውነታን ነጻነታን ዘረጋገጸት ሲቪክ ሃገር እያ።

<u>ካልኣይ</u>፣ ብሓባራዊ ሓርበይናዊ ሃገራዊ ክብርታት ዝተኣሳሰረት ሲቪክ ሃገር እያ።

<u>ሳልሳይ</u>፣ ንዘበናት ኣብ ትሕቲ ስርዓት-ሕጊን ስልጡን ባህልን ዝተናበረ ህዝቢ ዘለዋ ሲቪክ ሃገር እያ።

ራብዓይ፣ዝተፈላለዩ ኤትኒካዊን ሃይማኖታዊን ክፍልታተ ሕብረተሰብ ንዘመናት ኣብ ሓደ ቁሸት ብምክብባር ዝቕመጡላ ሲቪክ ሃገር እያ።
ሓሙሻይ፣ ኣብ ሓደ ጎሎጎል ሓሪሶም ኣብ ሓደ ሩብ ጥሪቶም ማይ ዘስትዩላን ብሰላምን ፍቕርን ምክብባርን ዝነብሩላ ሲቪክ ሃገር እያ።
ሻዱሻይ፣ ኣብ ሓባራዊ ክብርታት ፍትሒን ሰላምን ምክብባርን ዝኣምንን ዝነብርን ህዝቢ ዘለዋ ሲቪክ ሃገር እያ።

ይኹን እምበር፣ ብሰንኪ ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ህግደፍን፣ ብሰንኪ ናይ ስልጣንን ውድባዊ ረብሓን ኣብ ቀቢለ-ሃይማኖታዊ ፖለቲካ ናይ ምምቕቓል ዝስህሩ ጉጅለታትን፣ ክብርቲ ሲቪክ ሃገረ-ኤርትራ ኣብ ሓደጋ ወዲቓ ትርከብ። ብተወሳኺ፣ ኣብ ኣዝዩ ተኣፋፊ ጂኦግራፍያዊ ከባቢ ብምህላዋን፣ ካብ እዋን ናይ እዋን እናኸረረ ዝኸይድ ናይ ዞናና ዘይምዕሩይን ተባራዒ ኩነታትን ተደራቢ ስግኣታት ፈጢሩ ኣሎ። ንኣብ ልዕሊ ክብርቲ ሲቪክ ሃገር ኤርትራ ተንጠልጢሉ ዝርከብ ውሽጣዊን ግዳማውን ሓደጋታትን ስግኣታትን ንምውጋድ፣ እቶም ንሲቪክ ሃገር ኣብ ምድሓንን ግዲኦም ከበርክቱ ዝግበኦም ማሕበራውን ፖለቲካውን ሓይልታት ብኣድማዒ መንገዲ ክውደቡን፣ ንክብርቲ ሲቪክ ሃገረ ኤርትራ ኣብ ንቡር መንገዳ ብምእታው፣ ኣብ ጎደና ሰላምን ቅሳነትን፣ ራህዋን ምዕባለን ንኽትምርሽ ንጡፍ ግዲኦም ክጻወቱ ትጽውዕ ኣላ። ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ናይ ሰፊሕ ሲቪክ ዘመናዊ ማሕበራውን ፖለቲካውን ሓይልታት ኤርትራ ተባዕ ተበግሶ እዩ።

ምዕራፍ ሓደ

ዓንቀጽ 1 ስም፣- ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ፣ "الحركة المدنية الديمقراطية الارترية"፣ "Eritrean Civic Democratic Movement" ተባሂሉ ይጽዋዕ።

ዓንቀጽ 2 ኣርማ፣ ሚዛን፣ ካርታ ኤርትራ፣ ቆጽሊ ኣውሊዕን ጮራ ጽሓይን'ዩ፦

2.1 ሚዛን፣ ማሕበራዊ ፖሎቲካዊ ምጣኔ-ሃብታዉን ባህላዊን ፍትሒን የመልክት።

2.2 ካርታ ኤርትራ፣ሃገረ ኤርትራ ምድሪ፣ ባሕሪ፣ ጠፈራ ልኡላዉነት የመልክት።

2.3 ቆጽሊ ኣውሊዕ፣ ልምዓት፣ ሃገራዊ ነጻነታዊ ባህግና የመልክት።

2.4 ጮራ ጽሓይ ድማ ንግንዛቤታት ህዝቢ (awareness) ናይ ጽባሕ ቡሩህ ተስፋ የመልክት።

ዓንቀጽ 3. ስነሓሳባዊ ፖሎቲካዊ ፍልስፍናን ፖሎቲካዊ ራእይናን፣-

3.1. ኣብ ትሕቲ ብጹእ ሓራ ፖለቲካዊ መስመር፣ ሰላምን ብሓባር ምንባር፣ ነጻነትን ሰብኣዊ ሓርነት፣ ደሞክራስን ፍትሕን፣ ማዕርነትን ሓድነት፣ ተጻዉርነትን

ጉሉጽነት፣ ማዕረ ዕድላትን ተሳተፍነት፣ ስኒትን ዕርቅን ካብቶም ቡዙሓት ቀንዲ መትከላት ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ኢዮም። ካብዚ መሰረታዊን ጹኑዕን መትከላት ብምንቃል፣-ናይ ብዙሓት ጠለብ ኣብ ግምት ዘእቱ ደሞክራሲ፣ ደሞክራስያዊትን ቅዋማዊት ሲቪክ ዘመናዊት ሃገር፣ ምርግጋጽ ግዝኣተ ሕጊን ጥዑይ ምሕደራ፣ ኣብ ኤርትራ ብናጻ ተሳትፎን ዕግበትን መላእ ህዝቢ ኤርትራ ዝረግእ ሕብረተሰብ፣ ሃገር፣ መንግስትን ዜጋን ዝራጋገጸሉ ባይታታት ምምድማድ'ዩ። ህዝባዊ ልዑላዊ ፖሎቲካዊ ስልጣን፣ ብሕጊ፣ ህዝቢ ኤርትራ ዝላዓለ ወናኒ ፖሎቲካዊ ስልጣን ብግብሪ ም'ኻኑ። መሰሉ ንኣምን። ኣብ ፖሎቲካዊ ምጣኔ-ሃብታዉን ማሕበራዉን ምሕደራን ዉሳኔታት ሂወቱን፣ ኣብ ኩሉ ጽፍሕታት ንጡፍ ተራ ከምዝህልዎ ምቅላስን ምስሳይን'ዩ።

3.2. ሃገራዊ ስኒትን ሰላም ክራጋገጽ፣ ንሕሉፍ ብሓርነጽነጻት ዝሓለፍናዮ መድረኻት መዛዘሚ ክግበረሉ፣ ንመጻኢ ንኩላትና ኤርትራዉያን ብሓባር ዘርባሓና ብሰላም ከንብረና ዝኽእል ሃገራዊ ዋዕላን ዋላን ከም ቀንዲ ሕዋም ተሓድሶ ከምዘድልየና ንኣምን። ሃገራዊ ስኒት መሰረት ናይ ሰላም ስለዝኾነ። ካብ ፖሎቲካዊ ፍጹምነት ርሒቕና፣ ኣብ እንካን-ሃባን ዝተመርኮሰ፣ ሓድ-ሕድ ምስ ኩሎም ዜጋታት ኢሂን-ሚሂን ብምባል፣ ንሓድ-ሕድ ምቅብባልን፣ ንሓድ-ሕድ ምክብባርን፣ ምጽዉዋርን መሰል ኤርትራዊ ዜጋ፣ መሰል ሲቪክ ሕብረተ-ሰብ፣ ኣድማሳዊ ሰብኣዊ መሰልን ዝተነጸረ ግቡእን መሰል ዜጋ ተደንጊጉ ዝትግበረሉ፣ ብዘይ ገለ ኣፈላላይ ኣድልዎን ሓለፋታትን፣ ኤርትራዊ ብኤርትራዉነቱ ኩሩዕ ዜጋ ኮይኑ ዝነብረሉ ክዉንነት ንምርግጋጽ ንቃለስ።

3.3. ኣብ ምጣኔ-ሃብታዊ፣ ኣብ ኩሉ መዳያት፣ ማሕበራዉን ባህላዉን ዘየቋርጽ ዋሕዚ ቀጻልነት ዕብየት ዘለዎ፣ ምዕሩይ ኣገልግሎትን ማዕረ ብጽሒት ዝሰርዕ ኣታዓዳድላ ብሓደ ሚዛን ዝጥምት ዝያዳ ድማ ንኣዝዩም ህሱያትን ቡዱላት ቆላሕታ ዝልግስ ማሕበራዊ፣ ምጣኔ-ሃብታዊ፣ ፍትሒ፣ ሰላምን ምዕባለን ዝረጋገጸሉ ኩዉንነት ንምፍጣርን ንምስሳይን ንቃለስ። ብመሰረቱ ፖሎቲካዊ ፍልስፍና ሲቪክ ሃገርነት፣ ምርግጋጽ ናይ ዜጋ ሓርነት ስለዝኾነ፣ ሰብኣዊ ሓርነት ክራጋገጽ ምጣኔ-ሃብታዊ ሓርነት ክራጋገጽ ስለዝግባእ፣ ነዚ ንምርግጋጽ ዕዳጋ ዝዉስኖ ስርዓት ምሕደራ ምጣኔ-ሃብቲ ክራጋገጽ ስለዝግብእ ኣብ ኤርትራ ናጻ-ዕዳጋ ምጣኔ-ሃብታዊ ስርዓት ክራጋገጽ ንቃለስ።

3.4. ከም'ቲ ኣብ መትከላት ራኢናን ዕላማታትናን ዝገለጽናዮ። ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ብጹእን ካብ ጽግዕተኛነት ሓራ ዝኾነ ፖሎቲካዊ መስመር ስለ ዝኽተል፣ ዝምድናታትናን ምትእስሰራትናን፣ ምስ ሃገራትን ኣህዛብ ዓለም ዝህልወና ዝምድና፣ ኣብ ሓባራዊ ረብሓ ንምዕዋት ዝዓለመ ኢዩ። ብፍላይ ድማ፣ ምስ ጐረባብትና ሃገራት ኢትዮጵያ፣ ሱዳንን ጅቡትን የመንን ዝህልወና

ዝምድና፣ ንናይ ሓባር ዕብየትናን፣ ሓባራዊ ናይ ጸጥታ ምትካል-ዋልታና ኣገዳሲ ግደ ክጻወት ስለ ዝኽእል፣ ምስ ኩለን ሃገራት ካብ ሻርነት ነጻ ዝኾነ፣ ፖለቲካዉን ምጣኔ-ሃብታዉን ስርርዓተን፣ ወይ ዓይነት መንግስታተን ብዘየገድስ፣ ካብ'ዚ ዘይዕጸፍ መትከላት ዲፕሎማስያዊ ሚላታትና ብምንቃል፣ ምስ ጎረባብትና ሃገራት ኣብ ሓባራዊ ረብሓታትን ምትሕግጋዛትን ዝሙርከስ፣ ውሑስን ቀጻልነት ዘለዎ፣ ንሰላምን ቅሳነትን ዝመርሕ ዝምድናታት ፍሉይነት ሂብና ንክንሰርሓሉን፣ ልዑላውነትና ሕድ-ሕድ ኣኽቢርና፣ ኣብ ናይ ሓድ-ሕድ ውሽጣዊ ጉዳያት ጣልቃ ከይተኣታተና፣ ንቐጻሊ ሰላምን ምጣኔ-ሃብታዊ ምዕባሌን ብሓባር ክንሰርሕ ንቃለስ።

ዓንቀጽ.4. መሰረታዊ መትከላት ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ፣ፖለቲካዊ ናጽነትን ደሞክራስያዊ መሰላት ዜጋታትን ፣-

ሲቪክ ደሞክራስያዊ ምንቅስቃስ ኤርትራ፤ ሰብኣዊ መሰል ምኽባር፣ ዘይሕከኽ ውልቃዊ መሰልን ሓርነት ወዲ-ሰብ፣ ብሕጊ ተፈጥሮ ደቂ-ሰባት ዝተዓደለ መሰረታዊ ህያብ ድኣ`ምበር፣ ብድሌት ደቂሰባት ዝዕደልን ዝገሃስን መሰል ከምዘይኮነ ብመትከል ንኣምን።
ኣብ ጽላል ሃገራዊ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን፣ መበቆልካ ሕብርኻ፣ ዓሌትካ፣ ባህልኻ ቛንቋኻ ናይ ፖለቲካ ስነሓሳብካ ወይ ዝኾነ ዝጥርንፈካ እምነት ፍልልያቱ ብዘየገድስ፣ ኣብ ትሕቲ ጽላል ሃገራዊ ሕጊ ብማዕረ መሰላት ዘኽብር ዘውሕስ ሕጊ ክህሉ፣ ብምኽብባር ማሕበራዊ ዝምድናታት ደቂሰባት ካብ ዉልቀ ዜጋ ጀሚሩ፣ ናይ እኩብ/ሓባራዊ/ መሰላቶም ክኽብር፣ ሓደ ካብቲ ዘይንጸል ዘይሕከኽ መትከል ሰብኣዊ መሰላት ምዃኑ ንኣምን።
እዞም ውልቃውን ሓባራዊ ማሕበራዊ መሰላትን፣ ብመንግስቲ፣ ወይ ብናይ ፖለቲካ መራሕቲ ፍሉይ-ረብሓ ጉጅለ ደቂ-ሰባት ፈቲኻዮ ዝዕደል፣ ወይ ስለዘይደለኻዮ ዝገሃስ መሰል ኣይኮነን። ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ይኽብር፣ ብህዝብን ሲቪክ ትካላት ክወሓስ ድማ ሕጋውን ደሞክራስያውን ምዃኑ ብመትከል ኣሚና ከነረጋግጾ ንቃለስ። ካብዚን ክልተ ኣድማሳዊ መትከላት ሰብኣዊ መሰላት ብምብጋስ፣-

4.1. ዝኾነ ዜጋ፣ ምስ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዘይጻረር፣ ውልቃዊ ናጽነቱ ሓልዩ ኣብ ዝመረጾ ቦታ ክነብር፣ ካብ ሃገሩ ናብ ዝደለዮ ክኣቱ ክወጽእ፣ ከም ድሌቱ ብዘይፍርሒ ናይ ምንቅስቓስ መሰሉ ክኽብር ይግብኦ።

4.2. ዝኾነ ዜጋ፣ ምስ ቅዋም ስርዓተ-ሕግን ዘይጻረር፣ ኣብ ሃገር ዘሎ ኩሉ ዓይነት መሰላት ብዘይኣድልዎ ብማዕረ ክረክብ ይግብኦ። ካብ ሃብትን ጸጋን ሃገር፣ ጻማ ረሃጹ ማዕረ መሰል ተጠቃምነት ክህልዎ ዘይሕከኽ መሰሉ ክኽብር ከምዝግብኦ ብመትከል ኣሚና ንቃለስ።

4.3. ዝኾነ ዜጋ ዕድሚኡ 18 ዝበጽሔ፣ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዘፍቅዶ ፣ ኩሉ ናይ ዓቕሚ ኣዳም ዝህቦ ሕጋዊ መሰላቱ ክረጋገጽ ይግብኦ። ክመርጽን ክምረጽን ዘለዎ መሰላት ክኽብር ይግብኦ።

4.4. ዝኾነ ዜጋ፣ ምስ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዝጻረር ዘይሕጋዊ ተግባር ክሳብ ዘይፈጸመ፣ ብዘይፍርሕን ስግኣትን ክንቀሳቐስ መሰሉን ውልቃዊ ናጽነቱን ክኽብር ይግብኦ።

4.5. ዝኾነ ዜጋ፣ ምስ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዝጻረር ዘይሕጋዊ ተግባር እንተፈጺሙ፣ ብሕጋዊ መርትዖ ሕጋዊ ቤት- ፍርዲ ገበነኛ ኢሉ ገበናዊ መቕጻዕቲ ክሳብ ዘይወሰነ፣ ዝኮነ ዜጋ ናጻን ንጹህን እዩ።

4.6. ዝኾነ ዜጋ፣ ቅድሚ ውሳኔ ቤትፍርዲ ዘይሕጋዊ ተግባር ፈጺሙ ተባሂሉ እንተተጠርጢሩ፣ ተፈጺሙ ዝበሃል ገበንን መርትዖኡን ንምርግጋጽ፣ ወይ መርትዖን መሰኻኽርን ከይጠፍኡን ንገበን ምክልኻል፣ ወይ ዝተጨበጠ መርትዖ ንምእካብ የድሊ`ዩ ዝብል እምነት ናይ ዝምልከቶም ኣካላት ምስዝህሉ፣ ዝተጠርጠረ ሰብ፣ ወይ ሰባት፣ ኣብ ትሕቲ ቐይዲ ማእሰርቲ ኣትዩ መርመራ ክግበረሉ ይግብእ ዝብል ናይ ፖሊስ፣ኣክባር ሕጊ፣ ወይ ጸጥታ፣ ዝምልከቶም ኣካላት እምነትን ናይ ስራሕ ሓላፍነቶም ግዴታ ክፍጽሙ ምስዝደልዩ፣ ንቤት-ፍርዲ ብሕጊ ይሓቱ።

4.7. ቤትፍርዲ ንጥርጡር ክእሰር ክምርመር ኣድላዪ ኮይኑ እንተረኪብዎ፣ ንዝተጠርጠረ ሰብ ክእሰር ትእዛዝ ይህብ፣ ብዋራንት ሰነድ መእሰሪ ፍቓድ ቤትፍርዲ ይእሰር። ናይ ምእሳር ፍቓድ ዋራንት ናይ ቤትፍርዲ ሕጋዊ ኣገባብ ብቤት ፍርዲ ከይተዋህበ፣ ፖሊስ፣ ወይ ጸጥታን፣ወይ ዝኾነ በዓል ስልታን ክኣስሩ፣ መሰልን ውልቃዊ ናጽነትን ዜጋታት ክግህሱ፣ ብመሰረቱ ሕጋዊ ስልጣን ስለዘይብሎምን፣ መሰል ጥርጡር ብሕጊ ክኽበር ይግብኦ።

4.8. ዝኾነ ዜጋ ብኣፍልጦን ሕጋዊ ትእዛዝ ቤት- ፍርዲ ዋላ እንተተኣስረ፣ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዘፍቅዶ ኩሉ ሰብኣውን ደሞክራስያውን መሰላት ክኽብር ይግብኦ። ናይ ጠበቓ መሰል፣ ምስ ስድራቤቱ ናይ ምርካብ መሰል፣ ናይ ሕክምና ክንክን መሰል፣ ኣብ መነባብሮ መኣዛ ዘለዎ መግቢ ክረክብ መሰሉ ይኽበር። ብኣንጻሩ ምፍርራሕ ማህረምቲ፣ወይ ማሕበራውን ስነ-ኣእምሮኣዊ ጸቕጢ ፖሊስን ጸጥታን ብሕጊ ኣይፍቀድን።

4.9. ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስና፣ ኩሉ ናይ ምውሳን መሰልን ስልጣንን ናይ ህዝቢ`ዩ ዝብል መሰረታዊ ዘይቅየር መትከል_እምነቱ ደጊሙ እናረጋገጸ፣ ኣብ ዘካይዶ ሲቪክ ደሞክራስያዊ ቃልሲ ንመትከላዊ እምነቱ ዘረጋግጽ፣ ዘሓይል፣ ዘውሕስ ኢሉ ዝኣምኖ፣ ዝምርሓሉ ኣገባብ ቃልስን ፖሊሲታቱን የነጽር። ህዝቢ ደሞክራስያውን ሕጋውን መሰላቱ ንምርግጋጽ፣ ንዘረጋግጾ መሰል ንምውሕስ፣ ብሓባር ብሰላም ናይ ምንባር ዋሕስና ናብ መጻኢ ወለዶታት ጽቡቕ ውርሻ ንምስግጋር፣ ድልዱል መሰረት መታን ከንጽፍ፣ ንቑሕ ተሳታፊ ህዝቢ ክምዘድሊ ብመትከል ንኣምን።

4.10. ንቑሕ ተሳታፊ ህዝቢ ግብራውነቱ ንምርግጋጽ፣ ህዝባዊ ደሞክራስያዊ ውዳቤ ክህልዎ ይግባእ። ህዝቢ በብሞይኡ፣ በብማሕበራዊ ጉጅልኡ፣ ናጻ ህዝባዊ ትካላት ብደሞክራስያዊ

ኣትሓሳስባ ዓምቢቡ፣ ናብ ደሞክራስያዊ ትካላት ምህናጽ እንትተሰጋጊሩ፣ ልዕልና ሕጊ ይነግስ፣ ሰብኣውን ደሞክራስያውን መሰላት ይኽበር፣ ይውሓስ ዝብል መትከል ንኣምን።

4.11. ናጻ ደሞክራስያውያን ማሕበራት፣ ወይ ህዝባዊ ትካላት ማለት ድማ፣ ከም ተጣበቕቲ ሰብኣዊ መሰላት፣ ማሕበር ሰራሕተኛታት፣ ማሕበር መንእሰያት፣ ማሕበር ደቂ- ኣንስትዮ፣ ማሕበር ሓረስቶት፣ ማሕበር ስንኩላን፣ ማሕበር ሓርበኛታት፣ ማሕበር ኩሉ ዓይነት ሞያ፣ ከም ኣብነት፣ ማሕበር ጋዜጠኛታት፣ ማሕበር ሓካይም፣ ማሕበር ናይ ሕጊ ኪኢላታት/ ጠበቓታት/ ማሕበር መማህራን፣ ማሕበር ነጋዶ፣ ማሕበር መንዓዝያ፣ ማሕበር ስነ-ቑጠባ፣ ማሕበር ስነ-ጥበባውያን፣ ማሕበር ድሕነት/ኣንጻር/ ብከላን ልምዓትን፣ ማሕበር ተጣበቕቲ ህጻናት፣ ማሕበር ረድኤትን ምትሕግጋዝን፣ ዝተፈላለያ ዘይመንግስታውያን ትካልትን፣....ወዘተ ከም ናጻ ማሕበራት ምስዝቖማ፣ ደሞክራስያዊ መሰረትን በርጌሳዊ ፈልስታት የንጽፋ፣ ልዕልና ሕጊ የንግሳ የውሕሳ፣ ሰብኣውን ደሞክራስያውን መሰላት ኣብ ምኽባር ምውሓስ ንጡፍ ተራ ይጻወታ ዝብል መትከል ንኣምን።

4.12. ህዝብን ሃገርን ብሰላም ክነብር፣ ጎደና ልምዓት ክጎዓዝ፣ ምስ ጎረባብቱ ዓለምና ተከባቢሩ፣ ኣብ ማዕረ ምክብባር መሰል ልኡላውነት ዝተሰረተ፣ ኣብ ኩሉ ዓውድታት፣ ንሓባራዊ ረብሓ ህዝቢ ዘገልግል፣ ውዕላት ክግበር ብሽርክነት ዘመናዊ ናይ ሳይንስን ተክኖጂን ትካላት መጽናዕትን ምርምርን ንምህናጽ፣ ህዝብን ሃገርን ድልዱል መሰረት ክረጋግጽ ይከኣል ዝብል መትከል ንኣምን።

4.13. ኣብ ቅዋምን ሕጊ ሰልፍታትን ዝተሞርኮሰ፤ ሕጋውያን ናይ ፖለቲካ ሰልፍታት ክህልዋ፤ መንግስቲ ብብዝሒ ሰልፍታት ክቖውም፤ ሕጋውን ደሞክራሲያውን እዩ ዝብል መትከል ንኣምን።

4.14. ኩለን ናይ ፖለቲካዊ ሰልፍታት፣ ዝተጠቕሳ ናጻ ደሞክራስያውያን ህዝባዊ ትካልት፣ ንዝጎደለ መሰል ደጊመን ንምርግጋጽ፣ ወይ ክህብትም ክዛይድ ዝግብኦ ምዕባሌታት ንምርግጋጽ...ወዘተ፣ ሰላማዊ ሰልፍታት ምክያድ፣ ናይ ጽሑፍ ፊርማታት ዘለዎ ጥርዓናት (petitions) ምግባር፣ ዘይሕከኽ መሰል ክረጋገጽ ሕጋውን ደሞክራስያውን እዩ ዝብል መትከል ንኣምን።

4.15. ምስ ቅዋምን ሕግታት ስልፍን ዘይጻረር፤ ዝኾነት ሰልፊ ፖለቲካዊ ምንቅስቓስን ጎስጋስን ክትገብር ናጽነታ ሕሉው ይኹውን። ኣብ ግዜ ምርጫ ዘድሊ ባጀት መሳለጥያ መራኸቢታት...ወዘተ ንምርካብ፤ ናይ ኩለን ሰልፍታት ማዕረ መሰል ብዘይኣድልዎ፤ ማዕርነታዊ ኣገባብ ዘረጋግጽ መሰል ክኽበር ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

4.16. ዝኾነ ዜጋ፣ ምስ ቅዋምን ሕጊ ሰልፍታትን ዘይጻረር፤ ኣብ ዝመረጾ ሰልፊ ኣባል ክኸውን መሰሉ ዝተሓለወ ክኸውን ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

4.17. ዝኾነ ዜጋ፣ ምስ ቅዋምን ሕጊ መራኸቢ-ብዙሓ (Press) ዘይጻረር፣ መሰል ናጻ ፕረስ ክኽበር ይግብኦ። ናጻ ሓሳባት ናይ ምግላጽ ምጽሓፍ መሰል፣ ናይ ምንቃፍ ምቅዋም መሰል፣

ብሕታውያን ጋዜጣ ናይ ምርግጋጽ መሰል፣ ክኽበር፣ክረጋገጽን ክወሓስን ከምዝግብኦ ብመትከል ንቃለስ።

<u>ዓንቀጽ.5. ምጣኔ-ሃብታዊ ፍትሒ፣መሰላትን ተጣቃምነት ዜጋታት፣</u> -

5.1. ምጣኔ-ሃብታዊ ምዕባሌ ሃገርና ንምርግጋጽ፣ ኣብ ቅዋም ዝተሞርኮሰ፣ ኣብ ሃገራዊ ባይቶ ብሕጋዊ ኣካል ዝተወሰነ ምጣኔ-ሃብታዊ ፖሊሲ ክህሉ ሕጋዊ ይኸውን ዝብል መትከል ንኣምን። ቁጠባ ሃገረ ኤርትራ፣ ግላዊን ህዝባውን ጽላታታት ዘፍቅድ፣ ንግላዊ ጻዕርን ዋንነትን ሃብትን ዘተባብዕን ክኸውን፣ ኤርትራውያን ኣብ ዝመረጽዎ ዓውደ ስራሕ ክነጥፉን፣ ናይ ጻማ ርሃጸምን ተጠቀምቲ ክኾኑን ብመትከል ንኣምን።

5.2. ምጣኔ-ሃብታዊ ውጥንን ማክሮ ፖሊሲ፣ ናይ ሓጺርን ነዊሕን ምጣኔ-ሃብታዊ ልሞዓት ፕሮጀክት፣ ብሞያውያን ስነቁጠባ ብመጽናዕቲ ዝተሰነየ ክኸውን ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

5.3. ብክኢላታት ምጣኔ-ሃብቲ ብመጽናዕቲ ዝተነድፈ ምጣኔ-ሃብታዊ ልምዓት ፕሮጀክት፣ ሃገራዊ ባይቶ ክጽድቖ ይግባእ። ንኣፈጻጽምኡ ዝምልከት፣ ፍሉይ ናይ ምቁጽጻር መካኒዝም ዘረጋግጽ ተሓታነት ክህልዎ ይግባእ ዝብል መትከል ንኣምን።

5.4. ምጣኔ-ሃብታዊ ናይ ልምዓት ፖሮጀክት፣ ብውጥን ስርዓተ ባጀት ክስነ ይግብኦ። ስርዓተ ባጀት ናይ ነፍሲ ወከፍ ሚኒስትሪታት ይኹኑ ካልኦት መንግስታውን ሲቪላውን ትካላት ዘድሊ ባጀት ድማ ብክኢላታት ተነዲፉ፣ ኣብ ሃገራዊ ባይቶ ጸዲቑ ግብራውነት ክህልዎ ይግባእ ዝብል መትከል ንኣምን።

5.5. ኩሉ ኣታውን ወጻኢን ባጀት ሃገር፣ ካብ መንግስታዊ ኣካላት ናይ ፖለቲካዊ ጽልዋን ጸቕጥን ናጻ ዝኾኑ፣ ኣብ ስርሖም ውዱኣትን ጣልቃ ምትእትታው ሰበ ስልጣናት ዘይግበረሎም፣ ብሕጋዊ ኣገባብ ዋሕስና ስርሖምን ሂወቶም ዘረጋግጽ፣ ግሉጽ ኣሰራርሓ ናይ ሕሳብ ተቖጻጻርቲ ኪላታት ብናጻ ክቆጻጸሩ መሰሎም ክኽበር ይግብኦ።

5.6. ኩሉ ሃብቲ ሃገር ኣብ መሬት፣ ትሕቲ መሬትን ባሕሪን ዘሎ ጸጋን ሃብትን፣ ብናይ ክኢላታት ምኽሪን መጽናዕትን፣ ሃብቲ ሃገር ከይበላሾ፣ ከይብከል ምክልኻል ዋሕስነቱ ምርግጋጽ ህዝብን መንግስቲ ሓላፍነት ክስከም፣ ህዝቢ ድማ ኣፍልጦ ሃልይዎ ናይ ምክልኻል ግዴታ ክወስድ፣ እኹል ግሉጽ ሓበሬታን ኣስተምህሮን ክወሃቦ፣ ናይ ምፍላጥ መሰሉ ክኽበር ከምዝግብኦ ብመትከል ንኣምን።

5.7. መንግስቲ ናይ ሚኒስትሪታቱን ኣካላቱን ዓመታዊ፣ወይ ዝያዳ ዓመታት ዝተሰልዔ ባጀት፣ ኣታዊ ወጻኢ፣ ኣገልግሎቱን ወጽኢታቱን፣ መክሰቡን ክሳርኡን፣ ወይ ዝተገብረ ወጽኢቱን ምዕባሌታቱን ንህዝቢ ከፍልጥ፣ ብንጹር ኣሃዛዊ-ጸብጻብ ግሉጽ ሓበሬታ ክህልዎን ክዝርግሕን፣ ብግሉጽነት ከሰርሕ ህዝቢ ናይ ምፍላጥ መሰሉ ክኽበር ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

5.8. ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዝህቦ መሰል፣ ካብ ሃብቲ ሃገሩ ብዘይዝኾነ ኣድልዎ ብማዕረ መሰል ተጠቃምነት ክህልዎ ቀዋሚ መሰሉ ምኻኑ ንኣምን።

5.9. ህዝቢ ኤርትራ፣ ምስ ማሕረስን መጓሰን፣ ምስ መሬት ዝተዛመደ ማሕበረ-ምጣኔ-ሃብታዊ መነብብሮ ስለዘለዎ፣ ዋንነት መሬት ምስ ጭቡጥ ናብራ ህዝቢ ዝተዛመደ ሕጋዊ ኣገባብ መሰል ዋንነት፣ መሰል ተጠቃምነትን ከረጋግጽ ይግብኦ። ምኽንያቱ ሕቶ መሬት ምስ ምጣኔ-ሃብታዊ ምዕባሌ ነዊሕ ዝጠመተ፣ ንመጻኢ ወለዶታት ኣብ ግምት ዘእቱ ክኸውን ከምዝግብኦ ብመትከል ንኣምን።

5.10. ዋንነትን መጽናዕትን መሬት፣ ብክኢላታት ዝምራሕ፣ ለባማትን ዓበይቲ ዓድን ዝርከቡዎ፣ ካብ ኩሉ ከባቢታት ኤትኒክ-ጉጂለታት ብግቡእ ብማዕረ ዘሳትፍ ፍሉይ ኣካል ክምዘዘ ይግብኦ። ዝቐውም ኮሚሽን ኣብ ክዉንነት መነባብሮ ህዝቢ ዝሙርኮስ ዝተጨበጠ መጽናዕቲ ከካይድ የድልዮ።

5.11. መጽናዕቲ ኮሚሽን ንሕቶ መሬት ብዕትበት ጠሚቱ፣ ብናይ ሓጺር መደብ ዝርአ ጉዳይ ስለዘይኮነ፣ ናይ ነዊሕን ሓጺርን ውሳኔታቱ ኣብ ሃገራዊ ባይቶ ምስ ጸደቐ፣ ቅድሚ ትግባሬኡ ናብ ህዝቢ ወሪዱ ብረፈረንዱም ክጸድቕ ይግብኦ። ብዝተጨበጠ ሓዲሽ ምዕባሌ ምስዘጋጥም፣ ኣብ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን መሬት፣ ብሓዲሽ ምዕባሌ ዝቕይድ ሕጊ ዳግማይ ብኣዋጅ ክመሓየሽ ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

ዓንቀጽ.6. ኢንዱስትሪ፣ ንግዲን ሕርሻን

6.1. ኣብ ኢንዱስትሪ ብውጥን ኪኢላታት ብመጽናዕቲ ክካየድ፣ንልምዓት ሃገር ዘሰጉም፣ ስራሕ ዝፈጥር ሰደድ ዘዕቢ፣ ማሕበራዊ ናብራ ዜጋታት ዘመሓይሽ ዘውሕስ ውጥን ምጣኔ-ሃብታዊ ልምዓታዊ ኣገባብ ኣብ መጽናዕቲ ሞያውያን ክሙርከስ ንኣምን።

6.2. ንግዲ፣ ዓለምና ኣብ ቐሸት ተቐይራ ስለዘላ፣ ምጣኔ-ሃብታዊ ውድድርን ብሕትውናን ስለዝዓብለላ፣ ምጣኔ-ሃብታዊ ልምዓት ብሽርክነት ስለዝኸይድ፣ ብሞያውያን ዝተጸንዐ ናይ ንግዲ ኣገባብ ብሕጊ ክውሰን ይግብኦ። ኣብዚ ብንጹር ክጥቀስ ዝግብኦ ብሕታዊ ዋንነት ንግዲ መሰል ኩሉ ዜጋ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ብማዕረ ክኸብር ይግብኦ። መንግስቲ ንዜጋታቱ ኣብ ንግዲ ፍርያምነቱ ክዓቢ፣ ከማዕብል፣ ሓበሬታን ኣፍልጦን ከስፍሕ፣ ናይ ንግዲ ኣታውን ወጻኢን ኣህጉራዊ ግዴታ ባንክን ካልእ ዘድሊ ረቛሕታት ክሕግዝ ግዴታ ከምዘለዎ ንኣምን። ብመንግስቲ ዝውነኑ ንግዳዊ ወይ ትካላት ምንጪ ኣታውታት ብሕጊ ንጹር ክኸውን ይግብኦ።

6.3. ሕርሻ፣ እዚ ዓውድ`ዚ ንዝሰፍሐ ክፋል ህዝብና ስለዝውክል፣ ህዝብና ኣብ ሕርሻን መጓሰን ምስ መሬት ዝተኣሳሰር ማሕበራዊ ናብራ ምህላው ከም ርዱእ ተወሲዱ፣ ምስ ምጣኔ-ሃብታዊ ምዕባሌ ሃገርና፣ ምስ ጂኦግራፊካዊ ኣቀማምጣና ዝሰማማዕ፣ ብሳይንስን ተክኖሎጅን ዝተሰነየ፣ ዘመናዊ ሕርሻ ምምዕባል ኣማራጺ ዘይብሉ ግድነታዊ መስርሕ ምጣኔ-ሃብታዊ ምዕባለ ስለዝኾነ፣ ፍርያት ኢንዱስትሪ ንምዕባይ፣ኣድለይቲ ጥረ ነገራት ኣብ ሃገር ንምፍራይ፣ ሕርሻ ሃገርና ምስ ዘመናዊ ኢንዱስትሪን ንግድን ከምዝተኣሳሰር ፍሉይ ቆላሕታ ተዋሂብዎ ግዜ፣ ጻዕርን ፍሉይ ባጀትን ከምዘድልዮ ብመትከል ንኣምን።

6.3.1. ሕርሻ ናይ ሓጺርን ነዊሕን ፖሮጀክት ስለዝኾነ፣ ሓረስቶት ሃገርና፣ ዘመናዊ ሕርሻ ንምምዕባል፣ ናይ መንግስትን ሞያውያንን ኩሉ ዓይነት ሓገዝ የድልዮም። ሞያዊ ምኽሪ፣ ተክኒካውን ገንዘባውን ሓገዝ ምሃብ፣ ኣገባብ ዘመናዊ ሕርሻ ትምህርትን ስልጠና ምሃብ፣ ናይ ድኹዕን ጸረ-ባልዕን መድሃኒት ምጥቃም፣ ዓይነት ዘርእን ናይ መሬት መርመራ ምክያድ፣ ምግራብ ምክልካል ፍግረ መሬት፣ ኣጠቓቕማ ማይ፣ ናይ ማሺነሪ ሓገዝ የድልዮም ዝብል መትከል ንኣምን።

6.3.2. ናጻ ማሕበር ሓረስቶት ቆይሙ፣ ንልምዓታዊ ሓገዝ ካብ ዝተፈላለያ ሃገራትን ውድብ ሕቡራት ሃገራት ንምርካብ፣ ኣብ ባይታ

ዝትግበር ዘመናዊ ፖሮጀክት ምቕራብ የድሊ። ኩሉ ድማ ናይ ሞያውያን መጽናዕቲ ከም ቀዳማይ መደብ ተሰሪዑ ክስርሓሉ ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

<u>ዓንቀጽ.7. ማሕበራዊ መሰላት ዜጋታት፣-</u>

ህዝቢ ኤርትራ ካብ መፋርቕ 1950ታት ጀሚሩ ምስ ናይ 30 ዓመት ብረታዊ ቃልሲ፣ ምስ ናይ 1998-2000 ዝተኻየደ ውግኣት ተደሚሩ፣ ብኢትዮጵያ ዝተፈጸመ በደልን ምግሃስ ሰብኣዊ መሰላትን፣ ኣብ ማሕበራውን ስነ-ኣእምሮኣዊ ህዝብና ዝፈጠሮ ምዝንባልን ጉድኣትን፣ ንህዝብና ኣብ ማሕበራዊ ሂወቱ ንድሕሪት ከምዝመለሶ ምስክርነት ዘየድልዮ ናይ ታሪኽ ሓቀኛ ፍጻሜ ምኻኑ ብመትከል ንኣምን።
ንምሕዋዩ ድማ ግዜን ጻዕርን ሓገዝን ከምዘድሊ፣ ናይ መንግስትን ናይ ኩሉ ዜጋ ጸርን ሓላፍነትን ኢዩ ኢልና ንኣምን። ሲቪክ ደሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ንኩቡር ዋጋ ማሕበራዊ ምዝንባል ህዝቢ ኤርትራ ከም ክቡር ዋጋ ናጽነቱ፣ ክቡር ዋጋ ሕጋዊ ልኡላውነቱ፣ ከም ክቡር ዋጋ ሕጋዊ ኤርትራዊ መንነቱ፣ ከም ክቡር ዋጋ ታሪኻዊ ዓወቱ ምኻኑ ስለንኣምን፣ ንማሕበራዊ ምዝንባል ህዝቢ ዋጋታቱን፣ ጻዕርን ጻማን ታሪኻዊ ዓወቱ ነሞግስ፣ ነኽብር። ንምሕዋዩ ዝካየድ መደባት ከነረጋግጽ ከነውሕስ ብመትከል ንኣምንን ንቃለስን።

7.1. ስድራቤት ስውኣት፣ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ መሪር ቃልሱ፣ በጃ ህዝብን ሃገርን ዝወደቑ ደቁን ኣሕዋቱን ኣለዎ። ስውኣትና ዋጋ ናጽነትና፣ ዋጋ ልኡላውነትና፣ ዋጋ ሕጋዊ ኤርትራዊ መንነትና ስለዝኾኑ፣ ዋላ`ኳ መብጽዓን ሕድሪን ስውኣትና ተጠሊሙ እንተሎ፣ ኣብ ልዕሊ ስውኣትና ልዑል ክብሪ ኣለና። ብዙሓት ስድራ-ቤት ስዉኣት ምንባይ ከምዘድልዮም ናይ ሕልናን ሞራላውን ጉዳይ፣ ወይ ናይ መንግስቲ ሓላፍነት ጥራይ ዘይኮነ፣ ማሕበራውን ሃገራውን ግዴታን ኩሉ ዜጋ ኢልና ንኣምን።

7.2. ስድራቤት ስውኣት ምንባይ ኣብ መጽናዕቲ ዝሙርኮስ ቀጥታዊ ሓገዝ ኣብ ኢድ ስድራቤት ዝበጽሕ፣ ወይ ፍሉይ ናይ እቶት ምንጪ ዘረጋጽ ትካል ምህላው፣ ወይ ካልእ ብዙሓት ኣምራጺታት ኣለዉ ብመደብ ምትግባር ማለት እዩ። ዝስርሓሉ ዘሎ ፖሊሲ ከም ሓሳብ ቅዱስ`ኳ እንተኾነ ኣገባቡ ዘይንጹር፣ ተጠቓምነቱ ውሑስ ዘይኮነ ፖሊሲ፣ ብዝማዕበለ ኣገባብ ምምሕያሽ ከምዘድልዮ ንኣምን።

7.3. ስንኩላን፣ በጃ ህዝብን ሃገርን ክብሉ፣ ዕድመ ንእስነቶም ዘይጸገቡ ስንኩላት ኣሕዋትና ኣለዉ፣ እዚኦም`ውን ልክዕ ዋጋ ናጽነትና፣ ዋጋ ሕጋዊ ልኡላውነትን፣ ዋጋ ሕጋዊ ኤርትራዊ መንነትና ስለዝኾኑ፣ ኣብ ልዕሊ

ስንኩላትና ልዑል ክብሪ ኣለና። ሞራላውን ኣእምሮኣውን ኩነታቶም ንምሕብሓብ፣ ኣፍረይቲ ዜጋታት ምዝኾኑ ናይ ምግባር፣ ጾርን ዕዳን መንግስትን ህዝብን እዩ። ኣካልቶም ዋላ እንተሰንከለ፣ ኣእምሮኣዊ ኩነታቶም ስለዘይሰንከለ፣ ብጀካ ናይ ኩሉ ኤርትራዊ ዜጋ ጾርን ሓላፍነትን ምስካም፣ ብተወሳኺ ዝተፍላለየ ፕሮጀክት ኣማዕቢልካ፣ ኣህጉራዊ ሓገዛት ረኺብካ ሓደ ካብ ዝዓበየ መደብ ንምትግባር ተስታፍነትን ሓልፍነት ኩሉ ዜጋ ኢዩ ኢልና ንኣምን።

7.4. ሓርበኛታት፣ ህዝቢ ኤርትራ ብሐርበይናዊ ቃልሱ ብኩብር ዋጋታቱ፣ ናጽነት፣ ሕጋዊ ሉኡላውነት፣ ሃገራዊ ኤርትራዊ መነንት ስለዘረጋጸ፣ ንህዝቢ ኤርትራን ሓርበኛዊ ባህርያቱን ልዑል ኣኽብሮት ኣለና። ህዝቢ ኤርትራ ሓርበኛዊ ህዝቢ እዩ። እንተኾነ እቶም በጀ ህዝብን ሃገርን ካብ ማሙቕ ገዝኦም ዝወጹ፣ ኣብ በረኻ ንዓመታት ንሕሰምን ከቢድ ውግእን ናይ ሂወት መሪር ኩነታት በዲሆም ዝሰገሩ፣ ዕድመ ንእስነቶም ዝወፈዩ፣ ከም ሰቦም ናይ ምምሃር፣ ምስራሕ፣ ምሕራስ፣ ምንጋድ ወዘተ መሰል ዘይረኸቡ፣ ጌና`ውን ሕጂ ኣብ ትሕቲ ዘይሕጋዊ ምልካዊ ስርዓት ኤርትራ ኣለዉ። ግቡእ ማሕበራዊ ክብሪ ከይረኸቡ ከርተት ዝብሉ ዘለዉ፣ "ተጋደልትን መንእሰያት ኣገልግሎትን"፣ ንክብሪ ህዝብን ሃገርን ዘርኣይዎ ተወፋይነትን ጽንዓትን፣ ዝተሰከሙዎ ሃገራውን ታሪኻውን ሓላፍነት፣ ንሓርበኛዊ ተግባራቶም ነምስግን ነኽብር። ማሕበራዊ ክብሪ ተዋሂብዎም፣ ካብ ሰራዊት ወጺኦም ናብ ንቡር ሰላማዊ ሲቪላዊ ሂወት ተመሊሶም፣ ማሕበራዊ ናብራ ክስተማቕሩ ክጣየሱ፣ ጻማን መሰል ጡረታን ወዘተ ንምርካብ፣ ሕጋዊ መሰሎም ንምኽባር፣ ጾር ህዝብን መንግስትን ምኻኑ ንኣምንን ነኽብርን፣ ንምውሓሱ ድማ ብመትከል ንቃለስ።

ዓንቀጽ.8. ማሕበራዊ መሰል ኣገልግሎት ህዝብን ግዴታ መንግስትን

ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን፣ ብዘይኣፈላልይ፣ማዕረ መሰል ኩሉ ዓይነት ማሕበራዊ ኣገልግሎት ክረክብ ኣለዎ ዝብል መትከል ንምርግጋጽ ንቃለስ።

8.1. መሰል ክንክን ጥዕናን ስሓን፣ ጥዕና ዜጋታት ምርግጋጽ ዕድመ ይውስኽ፣ ኣፍራይነቱ ይዓቢ፣ ኣብ ሞንጎ ዝውለዱ ቆልዑት ብፍቕሪ ወለዲ ከይዘኽተሙ ክዓብዩ ዓቕሚ ኣዳም ክበዝሑ ይሕግዝ ዝብል መትከል ንኣምን።

8.1.1. ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዘመናዊ ናይ ጥዕና ክንክን ማዕረ መሰል ክረጋጽ ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

8.1.2. ጥዕና ዜጋታት ንምውሓስ፣ ቀዘፍትን ተላጋብትን ሕማማት ንምክልካል፣ ዘድሊ ኣስተምህሮ ምሃብን፣ ዘድሊ ሞያዊ ምክሪን ተኒካዊ ሓገዝን ምርካብ፣ ማዕረ መስላት ክረጋገጽ ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

8.1.3. ጥዕና ዜጋታት ንምውሓስ፣ ሰብ ሞያ ሕክምና ምዕባይ ሓደ ካብ ቀዳምነታት ሕብረተሰብ ምህናጽ ስለዝኮነ፣ ብመጽናዕትን ኣህጉራዊ ሽርክነትን ክስርሃሉ ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

8.1.4. ምስ ዓለማዊ ምዕባሌ ፖሮጀክት፣ ምስ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ናይ ጥዕና ውድብ፣ ምስ ውልቀ ሃገራትን ናይ ሳይንስ ምርምር ዘካይዳ ትካላትን ብሽርክነት ምስራሕ፣ ቅኑዕ ዓዳሚ ዝኾነ ፖሊሲ ምሕንጻጽ የድሊ። ዝትግበር ፖሮጀክት መደባት ምድላው ናጽነትን ተሳታፍነት ሞያውያን ኤርትራውያን ወሳኒ ተራ ምኻኑ ብመትከል ንኣምን።

8.1.5. ኣብ ግዜ ሕርሲን ጥንስን ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ገጠራት ዝርኣዩ ጸገማት ንምቕላል፣ ብዝሒ ሞት ደቂ ኣንስትዮ ንምውሓድ፣ በብደረጃ ንምውጋድ፣ ሓደ ካብ ድሕነት ኣፍራዪ ማህጸን ምዕቃብ ስለዝኾነ፣ ዋላካ ጻዕርታት ተካይድዎ ለውጥታት እንተለዎ፣ ዝያዳ ክምዕብልን ክሰፍሕን ፍሉይ ኣተኩሮ ከምዘድልዮ ንኣምን።

ዓንቀጽ.9. መሰል ትምህርቲ ዜጋታት፣-

ትምህርቲ ኣብ ሞዕባለ ህዝብን ሃገርን ልዑል ኣገዳስነት ኣለዎ። ስለዚ፣ -ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓት- ሕግን፣ ካብ 1ይ ክፍሊ ክሳብ ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ዩኒቨርሲቲ ክቕጽል፣ ሞያዊ ብቕዓቱ ክብ ንምባል ማዕረ መሰል ክህልዎ ይግባእ ዝብል መትከል ንኣመን።

9.1. ዝኾነ ዜጋ ናይ 12 ክፍሊ ኣካዳሚያዊ ትምህርቲ፣ ኣብ ምዱብ ቤት-ትምህርቱ ክውድእ መሰሉ ክኽበር ከምዝግብኦ ብመትከል ንኣምን። ኣብ ሳዋ ኣብ ወትሃደራዊ ቦታ መደብ ናይ 12 ክፍሊ ኣካዳሚያዊ ትምህርቲ ምኪያድ ብመሰረቱ ዘይሕጋዊ ተግባር`ዩ ኢልና ብመትከል ንኣምን።

9.2. ናይ ሓደ ሃገር ዝለዓለ ጸጋ ወይ ሃብቱ ሰብኣዊ ዓቕሙ`ዩ። ኣብ ኩሉ ዓውድታት ዝለዓለ ናይ ዩኒቨርሲቲ ትምህርቲ ምምዕባልን ምስፋሕን፣ ዜጋታት ነብሶም ብሞያዊ ብቕዓት ሃኒጾም፣ ናብርኦም ዘምሓይሹ፣ ተመሊሶም ሃገሮም ኣብ ምምዕባል ዝለዓለ ተራ ዝጻወቱ፣ ናብ ወጻኢ ሃገራት ብምልኣኽ ምያዊ ብቕዓት ዝሰፍሓሉ፣ ኣብ መጽናዕቲ ዝሙርኮስ፣ ሓገዛት ዝርከበሉ ኣገባብ ምርካብ ንኣፍራይነቱ ንምሕያል ከምዘድሊ መትከል ንኣምን።

9.3. ሃገርና ምስ ኩሉ ዘጋጠማ ዕንወት፣ ዜጋታታ ዝለዓለ ናይ ሳይንስን ተክኖሎጅን ትምህርቲ ክረኽቡ፣ ዜጋታት ብሞያዊ ብቕዓት ክስልጥኑ፣ ኣብ መጽናዕትን ምርምርን ዝተሰረተ ፖሊሲ ትምህርቲ ምምሕያሽ የድሊ። ምስ ዓለምና ዘዛምድ፣ ነዚ ዕድላት ንምርካብ ባይታ ዘስፍሕ ዝምድናታት ምምስራት፣ ናይ ወጻኢ ጉዳያት ዲፕሎማሲያው ፖሊሲ ምምሕያሽ ከምዘድሊ ብመትከል ንኣምን።

9.4. ምጥፋእ መሃይምነት፣ ኣብ ገጠር ዝነብር ዝበዝሐ ህዝብና፣ ብሰንኪ ታሪኽ መግዛእታዊ ኩነታት ማሕበረ-ምጣኔ-ሃብቲ ኣቃውማ ሃገርና፣ ናይ ትምህርቲ መሰል ወይ ዕድል ዘይረከበሉ ጭቡጥ ምኽንያታት ስለዝነበረ፣ ሰብኣዊ ዓቕሚ ህዝብና መሃይምነት ከጥፍእ፣ ናብ ጎደና ምዕባሌ ፍልጠት ክሰጋገር ዝጠፍኦ ዕድል፣ ፍሉይ ቆላሕታ ተዋሂብዎ መሃይምነት ከጥፍእ ከምዝግባእ ብመትከል ንኣምን።

<u>ዓንቀጽ.10. ግዴታ ሃገራዊ ኣገልግሎትን ሕጋዊ ኣገባቡን።-</u>

ዝኾነ ዜጋ መሰላት ጥራይ ዘይኮነ፣ ጉቡኣት ክፍጽሞ ዘለዎ እዉን ከምዘሎ ኣብ ግምት ክኣቱ ዝግብኦ'ዩ። መሰላትን ጉቡኣትን ኢድን ጓንትን ዝኾኑ ፈጺሞም ዘይፋላለዩ ተግባርን ኣምራትን እዮም። ኣንካይ ዶ ኣብ ኤርትራ ኣብተን ኣዝየን ዝማዕበላ ሃገራት ዓለምና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሓደ ማሓዉር ግቡኣት ዜጋታት ኮይኑ ክሰርሕ ዝጸንሓን፣ ኣብ ምህናጽ ሃገርን ምህናጽ ምጣኔሃብቲ ዕዙዝ ግደ ዝተጻወተ መስርሕ እዩ። ብሰንኪ ኣሉታ ተመክሮ ኣጣቃቅማ ሃገራዊ ኣገልግሎት ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ህ.ግ.ደ.ፍ ኣብ ኤርትራ ሃገራዊ ኣገልግሎት ክዉገድ ኣለዎ ናብ ዝብል መደምደምታ ዘብጽሕ ጭቡጥ ምኽኒታትን መርትዖታትን ስለዘየለ፣ ሃገራዊ ኣገልግሎት ካብቶም ቡዙሓት ሓደ ጉቡኡ ዜጋታት ኮይኑ ክሰርሕ ንቃለስ።

ዝኾነ ዜጋ፣ ብቕዋምን ስርዓተ ሕግን ዝእዘዞ፣ ሃገራዊ ኣገልግሎት ናይ ምፍጻም ጉቡእ ኣለዎ። ብሕጊ ዝተነጸረ ገደብ ግዜ ኣገልግልቱ ምስወድኤ፣ ናብ ንቡር ሲቪላውን ማሕበራውን ሂወቱ ክመርሕ መሰሉ ክረጋገጽ ይግብኦ።

10.1. ብስም ሃገራዊ ኣገልግሎት፣ ብዘይ ብቑዕን ዘይሕጋውን ምክንያት፣ዘይተወሰነ ገደብ ግዜ ኣገልግሎት ምክያድ፣ ካብ ትምህርቲ ፣ ስራሕ፣ ማሕረስ ንግዲ...ወዘተ፣ ምስ ውልቓዊ ናጽነት ዝጻረር ማሕበራዊ ምዝንባል ዜጋታት ከም ጂሆ ሒዝካ፣ ኣብ ትሕቲ ወትሃደራዊ ኣገልግሎት ምጽማድ ዘይሕጋዊ ተግባር እዩ ኢልና ንኣምን።

10.2. ብስም ሃገራዊ ኣገልግሎት፣ ዘይክፈሎ ሕሱር ጉልበት ዜጋታት ኣብ ከቢድ ማእቶት ምጽማድ፣ ምህላኽ ዘይሕጋዊ ተግባር`ዩ ኢልና ብመትከል ንኣምን።

10.3. ዝኾነ ዜጋ ንሃገራዊ ኣገልግሎት ዝብገስ፣ ምስ ጭቡጥ ኩነታት ስድራ-ቤታትና ብዝሒ ስዉኣት፣ ሓልፋይ ወይ ኣላዪ ዘይብሉ ማሕበራዊ ናብራ፣ንጹጉማት ንስድራ-ቤት

ናብ ተወሳኺ ሕሱም ናብራ ስለዘምርሕ፣ ጸር መንግስትን ሃገርን ስለዝኮነ፣ ብመጽናዕቲ ብእዉጅ ሕጊ መምዘንታት ክፍጸም ከምዝግባእ ንኣምን።

10.4. ሃገራዊ ኣገልግሎት ካብ ንህዝብን ንሃገርን ረብሓታት ወጽዩ፣ ዉልቀ ሰብ መዝታት ንዉልቃዊ ረብሓታቶም ካየዉዕልዎ፣ ዝካላኸል ሕግታት ንክህሉ ንቃለስ።

ዓንቀጽ.11. መሰል ጥሮታን ማሕበራዊ ውሕስነት ዜጋታትን፣-

11.1. ዝኮነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዝእዝዞ፣ ናይ ጡረታ መሰሉ ዝተኸብረ ክኸውን ይግብኦ።

11.2. ደሞዝ ጡረታ፣ ምስ ኩውንነት መነባብሮን ምስዘይከይድ፣ ኣብ መጽናዕቲ ዝተሞርኮሰ፣ ብእዉጅ ሕጊ ምምሕያሽ ደሞዝ ክግበር፣ ብጡረተኛ ሰብ ዝጥወሩ ስድራቤት ዝዕንገሉሉ ፖሊሲ ክህሉ ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን።

11.3. ጡረተኛታት፣ ብዕድመ ዝዓበዩ ዜጋታት፣ ኣብ ዕብየቶም ኣካላውን ኣእምሮኣውን ብቕዓቶም ዝጎደሎም ኣላዪ ምስዘይህልዎም፣ ከም ዜጋታት ብእዉጅ ሕጊ ናይ ምእላይ ክንክን ክግበረሎም መሰሎም ክኸብር ከምዝግብኦ ብመትከል ንኣምን።

11.4. ዝኾነ ዜጋ፣ ደቂ ስዉኣት፣ ዘኽታማት፣ ኣላይ ዘይብሎም ብቕዓት ዘይብሎም ዜጋታት፣ ኩሉ ዓይነት መሰላቶም ዘክብር ትካል ክህሉ ይግብኦ። ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ኣብ መጽናዕቲ ዝተሞርኮሰ ክንክን ክግበረሎም፣ ሓላፍነት ህዝብን ሃገር ከምዝኮነ ብመትከል ንኣምን።

11.5. ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋን ስርዓተ ሕግን፣ ኣብ መጽናዕቲ ዝሙርኮስ፣ ማዕረ መሰል ትሕተ ቅርጺ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ክረክብ ከምዝግብኦ ንኣምን። ምዕሩይን ዝተመጣጠን መሰል ተጣቃምነት ኩሉ ዜጋታት፣ ኣብ ኩሉ ከባቢታት ዝረጋግጹሉ፣ ንዘመናዊ ምጣኔ-ሃብታዊ ምዕባሌ ዝርግሐ ዝሃንጽ ኣገልግሎት ትሕተ ቅርጺ ክህሉ ብመትከል ንኣምን።

11.6. ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን፣ ዝስተ ጽሩይ ማይ፣ ኣገልግሎት መብራህቲ፣ ስሉጥ ናይ መጋዓዝያ ኣገልግሎት፣ መንበሪ ኣባይቲ...ወዘተ ኣብ መነባርኡ ኣገድስቲ ዝኾኑ መሰላት ማሕበራዊ ኣገልግሎት ናይ ምርካብ ማዕረ መሰል ኣለዎ ዝብል መትከል ንኣምን።

11.7. ማሕበራዊ ውሕስነት ዜጋታት ምርግጋጽ ማለት ኩሉ መዳያቱ ስለዝኮነ፣ ናይ መንግስትን ህዝብን ሓባራዊ ግዴታ እዩ። ንምህናጹ ግዜ ጻዕሪ የድሊ። ሞያዊ ብቕዓትን መጽናዕታዊ ኣካላት የድልዮ። መንግስታውን ሲቪክ ትካላትን ደሞክራስያዊ ብቕዓት ምምሕዳር ምህናጽ ከምዘድልዮ ብመትከል ንኣምን

11.8. ኣብ ቅዋምን ስርዓት ሕግን ዝተሞርኮሰ፣ ናይ ሞያውያን መጽናዕትን ውጥንን ናይ ምጣኔ-ሃብታዊ ልምዓት፣ ምምሕያሽ ናብራን ፕሮጀክትስ፣ ንማሕበራዊ ውሕስና ከረጋግጽ፣ ባይቶ ዘትዩ ብሓባራዊ ውሳኔ ዘጽድቖ፣ ምዕቡልን ዘመናውን ውጥናትን ሕጋዊ መስርሑን ክረጋገጽ ከምዝግብኦ ብመትከል ንኣምን።

11.8.1 ማሕበራዊ ውሕስነት ምርግጋጽ ማለት፣ ቀዳማይ መሰረታዊ ምኽንያት፣ ሰላምን ቅሳነት ምርግጋጽ እዩ። ሰላም ብቅዋም ስርዓት ሕጊ ይረጋገጽ። ብቕዓት ደሞክራሲያዊ ምምሕዳር መንግስትን ታሕተዎት ኣካላቱን የድልዮ። ግሉጽነት፣ ቁጽጽርን ሕጋዊ ተሓታትነት ድማ ከም ቀንዲ መለለይን መሰረትን ማሕበራዊ ውሕስነት ምኳኖም ብመትከል ንኣምን።

11.8.2. ማሕበራዊ ዋሕስና ህዝቢ ንምርግጋጽ፣ ናጻ ሲቪክ ኣትሓሳስባ ዘውንና ደሞክራሲያውያን ዝኾና ህዝባዊ ትካላት ብምህናጽ ጥራይ ይረጋግጽ። ኣፍልጦ ህዝቢ ንምስፋሕ ተሳታፍነቱ ንምሕያል፣ ሓበሬታ ምስናቕ ስልጠና ዜጋታት ወሳኒ`ዩ። ገበናትን ዘይሕጋዊ ተግባራት ከይዓቢ ምቁጽጻር የድሊ። ፈላላዪ ምምሕዳር ጉቦ ከይምዕብል፣ መሰላት ናይ ናይ ገለ ዜጋታት ከይገሃስ፣ ናይ ገለ መሰላት ከይዕብልል ምክትታል የድልዮ ። ናይ ስራሕን ናብራን መሰልን ውሕስነትን ከይገሃስ ብሕጊ ምኽባር የድሊ።

11.8.3. ሕብረተሰብ ተኸባቢሩ ዝነብረሉ ሕጋውን ደሞክራያውን መሰላት ምርግጋጽ የድሊ። ናይ መግቢ ሕክምና ትምህርቲ ማዕርነታዊ መሰል ምርግግጽ የድሊ። ዝተጠቕሱን ዘይተጠቕሱን ዓበይቲ ሕጋዊ፣ ማሕበራዊ ደሞክራስያዊ መሰላት ምስዝኸብሩ ማሕበራዊ ውሕስነት ይረጋግጽ። ዝተጠቕሱ መሰላትን ሕጋዊ ኣገባቡን ምስዝጎድሉ ምስዝገሃሱ ድማ ፣ ሰላም ህዝቢ ይዝረግ፣ ማሕበራዊ ውሕስነት ኣይረጋገጽን ዝብል መትከል ንኣምን።

11.8.4. ሲቪክ ደሞክራስያዊ ዝኾና ህዝባዊ ትካላት ምስዝህነጻ፣ ሰላምን ማሕበራዊ ውሕስነትን ኣብ ምርግጋጽ፣ ኣብ ምቁጽጻር፣ ኣብ

ምውሓስ ዝዓበየ ተራ ዝጻወታ ህዝባዊ ትካላት እየን ዝብል መትከላዊ እምነት ንምዅስኳስ ንምህናጽ ብቕኑዕ ሕልና ብመትከል ንምርግጋጹ ናህሪ ጻዕርና ከምእነሓይሎ ነረጋግጽ።

__ዓንቀጽ.12. መሰላት ባህሊ፣ ልምዲ፣ ቋንቋ፣ እምነትን ክብርታቱን፣ -__

12.1. ባህሊ፣ ልምድን ቋንቋን፣ ዝኾነ ዜጋ ምስ ቅዋምን ስርዓት ሕግን ዘይጻረር፣ ባህሉን ልምዱን ኣብ ማሕበራዊ ሂወቱ ከዘውትር፣ ቋንቋ ኣደ ክጥቀም፣ ብቋንቋኡ ክዛረብ፣ ክጽሕፍ፣ ዘይገሃስ መሰሉ ክኸብር ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን። ዕላዊ ወይ ናይ ስራሕ ቋንቋ ኤርትራ ብሃገራዊ ቅዋም ህዝቢ ኤርትራ ወይ ብህዝቢ ኤርትራ ተመሪጹ ብዝተወከለ ሃገራዊ ባይቶ ክዉሰን ኣለዎ ዝብል መትከላዊ እምንቶ ኣሎና።

12.2. ዝኾነ ዜጋ፣ ብቅዋምን ስርዓት ሕግን መሰል ሃይማኖታዊ እምነቱን ክብሪታቱን ከዘውትር፣ ክዕቅብ፣ ከማዕብል ዘይገሃስ መሰሉ ክኸበር ይግብኦ ዝብል መትከል ንኣምን

12.3. ዝኾነ ዜጋ ናይ ካልእ ሃይማኖታዊ እምነት መሰል ከኽብር ግዴታ ኣለዎ። ከከም እምነቱ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ብማዕረ መሰላት ይቕየድ። ኣብ ማሕበራዊ ናብራ ዘለዎ ዝምድናታት፣ ኣብ ሕጊ ዝሙርኮስ፣ ሓድነቱ ኣብ ምክብባር ዝተሰረተ ማሕበራዊ ሂወት ክህልዎ ከምዝግባእ ብመትከል ንኣምን።

12.4. ዝኾነ ዜጋ ናይ ካልእ ሃይማኖታዊ እምነት ከኽብር ግዴታ ይስከም፣ ክግህስ ግና መሰል የብሉን። ኣብ ቅድሚ ሕጊ፣ ወይ ኣብ ቅድሚ ምምሕዳራዊ ትካላት፣ ወይ ኣብ ዝኾነ ማሕበራዊ ሂወት ናይ ህዝቢ፣ ሃይማኖት ከም ውልቃዊ እምነት ኣብ ክንዲ ዝኸብር፣ ኣብ ህዝቢ ከም ፖለቲካዊ መሳርሒ ፍልልይ ክጥቀመሉ ሰላም ህዝቢ ክዘርግ ዘይሕጋዊ ተግባር`ዩ ኢልና ንኣምን።

12.5. ናይ ሃይማኖቱ መሰል ልዕሊ ካልእ ሃይማኖታዊ መሰል ሰሪዑ ጸብለልነቱ ከተግብር፣ ናይ ካልእ ሃይማኖታዊ መሰል ከቆናጽብ፣ ክረግጽ፣ ክግህስ፣ ዘይሕጋዊ ተግባር`ዩ። ምኽንያቱ ሓድነት ህዝቢ ይዘርግ። ሰላም ህዝብን ሃገርን ይዘርግ። ማሕበራዊ ውሕስነት ሃገር የፍርስ። መሰል ሃይማኖት ምግሃስ ዘይሕጋዊ ተግባር ክፍጸም ከምዘይግብኦ ብመትከል ንኣምን።

__ዓንቀጽ.13. ንቕዋም ዝምእዘዝን ዘገልግልን ሃገራዊ ሓይልታት ምክልኻል፣ ፖሊስን ሃገራዊ ድሕነት ንክህሉ ንቃለስ;-__

ናይ ሃገራዊ ምክልኻልን ጸጥታን ሰረተ-እምነትና፣ ኣብ ህዝቢ ዝተሰረተ ክኸዉን ኣለዎ፣ እቲ ምንታይሲ፣ እቲ እንደልዮን እንሕልኖን ጸጥታ ልኡላዉነት መሬት ጥራይ ዘይኮነ፣ ብዓቢኡ ጸጥታ ዉልቀ-ዜጋ ብፍላይ፣ ብሓፈሻ ኸኣ ጸጥታ ህዝቢ ስለ ዝኾነ፣ ህዝቢ ኣብ ምክልኻል ልኡላዉነት መሬቱን፣ ክሊ ባሕሩን ኣየሩን፣ ዉሽጣዊ ጸጥትኡን ምሉእ ተሳተፍነትን፣ ዝለዓለ ሓላፍነትን ክህልዎ ይግባእ። ስለ'ዚ እቲ ዝህነጽ ኣባል ሰራዊትን ኣባል ሃገራዊ ድሕነትን፣ ምስ ህዝቢ እንዳተኣሳሰረን እንዳተሓባባረ ዝሰርሕ ሃገራዊ ሰራዊትን ናይ ጸጥታን ፖሊስ ትካላት ክንምስርት ንቃለስ።

ውትህድርና ሓደ ካብ ናይ ጸጥታ ስራሓት ሞያ ስለ ዝኾነ፣ ንተሳተፍነቱ ዝምልከት፣ ብናጻ ድልየትን ርድየትን፣ ምርጫን ዜጋታት ዝዉሰን ምኻኑ ኣብ ግምት ብምእታዉ፣ ዝተነጸረ ናይ ሓይልታት ምክልኻልን ፖሊስን፣ ሃገራዊ ድሕነትን ዘነጽር ትልሚ-ሜላ ክህሉ ይግባእ። ሓይልታት ምክልኻልን ፖሊስን ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ፣ ኣብ ትሕቲ ቅዋማዊ ግዝኣተ ሕጊ ኤርትራ ተቐይዱ ዝዓዪ፣ ፍሉይ ፖሎቲካዊ ሻራ ጸግዕን ዘይብሉ፣ ኣብ ሓፈሻዊ ፖሎቲካዊ ምርጫታት ናይ ሃገር፣ ናይ ምድማጽ መሰሉ ዝተዋሕሰ ኮይኑ፣ ፍሉይ ኣባልነት ፖለቲካዊ ጉጅለ ኮይኑ ክዉደብን ክሰርሕን ብሕጊ ዝተሓረመ ንክኸዉንን ንረብሓታት መላእ ህዝቢ ኤርትራ ብዘገልግልን ዘውሕስን፣ ንልኡላውነት ሃገርን ቅዋምን ብህዝቢ ብደሞክራስያዊ ሓፈሻዊ ሕርያ ንዝተመርጸ መንግስቲ ዝከላኸል፣ ሃገራዊ ሓይልታት ምክልኻልን ፖሊስን ሃገራዊ ድሕነት ክኸውን ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ንቃለስን።

<u>ዓንቀጽ.14. ዕቃብ ከባቢ፣-</u>

ባህርያዉን ምኡዝ ከባቢ ንምዕቃብ፤ ዘመናዊ ስነ-ኪነትን ስነፍልጠትን ምጥቃም። ቀጻሊ ኣስተምህሮታት ንሕብረተ-ሰብ ብምሃብን ምቁጽጻር፣ እዚ ብደረጃ ጸቢብ-ሃገር ከይተወሰነ፣ ብዓለም-ለኸ ደረጃ`ውን፣ ዓቕምና ዘፍቅዶ ኣስተዋጽኦ ምርግጋጽ። ዕቃብ-ከባቢ ንህልዊ ወለዶ ጥራይ ዘይኰነ፣ ንቀጻሊ ወለዶታት ዘማዕደወ መደባት ንክኸውን፣ ከባቢና ክብክሉ ዝኽእሉ ስነ-ቀመማውን ስነ-ሂወታዉን፣ ኑክሌራዊ መደበራትን ትካላትን፣ ኣብ ሃገርና ንኸይምስርሑን ከይድኮኑን ብትሪ ምኽልኻሎምን። ካብ ካልኦት ሃገራት ዝመጽእ ስነ-ቅመማውን ስነ-ሂወታዊን ኒክሌራዊ ጐሓፋት፣ ኣብ ማያት-ባሕርናን መሬትናን ንኸይኳሓፉ ብሕጊ ምእጋድ። ባህርያዉን ምኡዝን ዝኾነ ከባቢና፣ ካብ ሰብ-ሰርሖ ብከላታት ንምዕቃብ፣ ዓይነትን ዓቕንን ዘይሓለወ፣ ባህርያዉን ሰብ ሰርሖ ጥረ-ነገራት ዘባኽን፣ ከም ሳዕቤኑ ድማ ዘይተደልየ ዓቕን ጕሓፍ ዝፈጥር ባህልን ወልፍታትን ንምንካይን፣ ካብ ነዳዲን ዘይትን ዝፍኖ ናይ ኣየር ብከላ ትሑት ንኽኸውን፣ ኩሉ ዝከኣል ጻዕርታት ምግባር። ራህያታትን፣ ናይ ህዋ-ክሊ ኣየርን፣ ፈለጋትን ወሓይዛትን፣ ዒላታትን ሓጽብታትን፣ ቀላያትን ባሕርን፣ ብጥንቓቐን ጽሬትን ጽፈትን ምሓዝን ምዕቃብን። ሸኻታትን ናይ በረኻ

ባህርያዊ ኣግራብን፣ እንስሳ ዘ-ቤትን ዘ-ገዳምን፣ ብሰብ ይኹን ብባህርን ባርዕ ንኸይበርሱ እኹልን ሓያል ናይ ምድላው መስርሕ ዝተተኸሎ ናይ ምክልኻል ተግባር ምጽናዕን ምክያድን ንክህሉ፣ ሲቪካዊ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ ይቃለስ።

<u>ዓንቀጽ.15. ብዓለምለኻዊ ሕግታትን ውዕላትን ምቕያድ፣ -</u>

15.1. ብኹሎም ዓለምለኻዊ ቻርተራትን ውዕላትን ምቕያድን ምኽባርን ዝብል መትከልን ሕጋዊ ኣገባብን ንምውሓስ ብመትከል ንኣምን። ናይ ኣፍሪቃዊ ሕብረትን፣ ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ማሕበር ዓረብ ቻርተራትን ውዕላትን የጠቓልል።

15.2. ብናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፣ ሰብኣውን ደሞክራስያውን መትከላት ይኹን ኣድማሳዊ ድንጋጌታት ሰብኣዊ መሰላት ንቕየድ ነኽብር።

15.3. ብዓለምለኻዊ ሕግታት፣ ውዕላትን ስምምዓትን መሰረት፣ ክፍጸሙ፣ ወይ ክረጋገጹ ዝግብኦም፣ ሕጋዊ መስርሓትን ኣገባባትን ናይ ምፍጻምን ምውሓስን ዝግድዱ፣ ዲፕሎማስያዊውን ሕጋውን ግዴታን ክንስከም፣ ግዴታና ንምፍጻም ብሕግታት ምቕያድን ምኽባርን ከምዝድሊ ብመትከል ንኣምን።

15.4. ኣፍልጦናን ኣፍልጦ ሕብረተሰብና ንምስፋሕ፣ ኩሉ ኣድላዪን ዝከኣልን ኣገባብ ንምፍጻም፣ ብጽቡቕ ድሌትን ቅኑዕ መንፈስን ጻዕርታትና ከነሓይል ንቃለስ።

ምዕራፍ ክልተ፣-

<u>ዓንቀጽ.16. ፖሊሲታት ሲቪክ ዲሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ።-</u>

ሲቪካዊ ደሞክራስያዊ መንቕስቓስ፣ እስትራተጂካዊ ዕላማታቱ ንምዕዋት፣ ሰለስተ መድረኻት ናይ ቃልሲን ኣገባቡን ክሰግር ከምዝግብኦም ብመትከል ንኣምን።

16.1. ቀዳማይ መድረኽ ቃልስና፣ ኣንጻር ዘይደሞክራስያዊ፣ ዘይሕጋውን ስርዓት ኤርትራ፣ ኩሉ ዓቕምና ኣወሃሂድና፣ ብግሉጽነት ዝካየድ ሲቪክ ደሞክራስያዊ ቃልሲ ንምዕዋት ኣብ ኣብ ባይታ ምርግጋጽ`ዩ።

16.2. ካልኣይ መድረኽ ቃልስና፣ ድሕሪ ውድቀት ዘይሕጋውን ዘደሞክራስያውን ስርዓት ኤርትራ ዝትከል፣ መሰጋገሪ መንግስትን ሕጋዊ ኣገባቡን ምርግጋጽን ምውሓስን ዝካየድ ሲቪክ ደሞክራስያዊ ቃልሲ`ዩ።

16.3. ሳልሳይ መድረኽ ቃልሲ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን፣ ኣብ ሕጊ ምርጫ ዝተሞርኮሰ ዝካየድ ህዝባዊ ደሞክርስያዊ ምርጫ፣ ብዓለምለኻዊ ተዓዘብቲ ናጻ፣ ፍትሓውን ሕጋውን ምርጫ ከምዝተኻየደ ተመስኪርሉ ዝቐውም፣ ሕጋውን ደሞክራስያውን መንግስቲ ምህናጽን ምውሓሱን የጠቓልል።

ዓንቀጽ.17. ኣንጻር ዘይሕጋዊን ምልካዊ ስርዓት ኤርትራ ዝካየድ ቀዳማይ መድረኽ ቃልሲ

ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ዘይሕጋዊን ዘይደሞክራስያዊን ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት'ዩ ኢልና ንኣምን። ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ዘይሕጋዊን ዘይደሞክራስያዊን ካብ ዘብሎ መርትዖታት፣-

17.1.1. ሲቪክ ደሞክራስያዊ ምንቅስቓስና፣ መንግስቲ ኤርትራ ንኩሉ ዓይነት ውልቃውን ሓባራውን መሰላት ህዝብን ሃገርን ግሂሱ፣ ናብ ዕንወት ስለዘምርሐ ኣብ ወለዶታት ሃንፍ ስለዝፈጠረ፣ ዘይሕጋዊ፣ ዘይደሞክራስያዊ ስርዓት ጥራይ ዘይኮነ፣ ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ከምዝሃነጸ ብመትከል ንኣምን።

17.1.2. መንግስቲ ኤርትራ ካብ ዝፈጸሞ ዓበይቲ ዘይሕጋዊ ዕንወት ሃገር ሓደ፣ ኣብ 24 ግንቦት 1993 ግዝያዊ መንግስቲ ዕድሚኡ ን-4 ዓመታት ኢሉ ኣዊጁ። ከም መብጽዕኡ ስልጣኑ ተሓታትነቱ ኣብ 1997 ንህዝቢ ስለዘየረከበ፣ ዘይሕጋዊ ስርዓት ከምዝመስረተ ብመትከል ነረጋግጽ።

17.1.3. ስርዓት ኤርትራ፣ ብተሳታፍነት ዝበዝሐ ህዝቢ ዝተነድፈ ቕዋም ኤርትራ፣ ብ23 ግንቦት 1997 ኣብ ዝተኻየደ ቅዋማዊ ባይቶ ንቅዋም ኣጽዲቑ ሕጋውነት ኣልቢስዎ። ብቅዋማዊ ባይቶ ሕጋውነት ዝለበሰ ቅዋም ዘይምእዋጁ ዘይሕጋዊ ተግባር ምዃኑ ብመትከል ነረጋግጽ።

17.1.4. ስርዓት ኤርትራ፣ ብዘይቅዋምን ስርዓተ ሕግን፣ ንህዝባዊ ደሞክራስያዊ ምርጫ ኣጊዱ፣ ልዕሊ 13 ዓመታት ኣብ ስልጣን ምህላዉ ስለነረጋግጽ፣ ዘይሕጋዊ ስርዓት ምዃኑ ብመትከል ንኣምን።

17.1.5. ስርዓት ኤርትራ፣ ሕጋዊ መሰል ህዝቢን ቅዋሙን ረጊጹ፣ ውልቃዊን ሓባራዊ መሰል ዜጋታት ግሂሱ፣ ናጽነት ፖለቲካዊ ሓርነት ህዝቢ ገፊፉ፣ ምጣኔ-ሃብታዊን ኩሉ ዓይነት ማሕበራዊ መሰላት ኣፍሪሱ፣ ከም ጾታዊ መሰል፣ ባህላዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ብሄራዊ፣ ...ወዘተ ኩሉ መሰላት ስለዝገሃሰ፣ ዘይሕጋዊ ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ምዃኑ ብመትከል ንኣምን።

17.1.6. ስርዓት ኤርትራ፣ ንህዝቢ ናጻ ናይ ምንቅስቓስ መሰሉ ኣጊዱ፣ ብወትሃደራዊ ዲሲፕሊን ብጸቢብ ቁጽጽር ይመርሕ ኣሎ። ኣዘዝቲ ሰራዊትን ጸጥታን ድላዮም ዝገብርሉ፣ ህዝቢ ብፍርሒ ተጸቒጡን ተሸቅሪሩን ኣሜን ኢሉ ክምራሕ፣ ማሕበራውን ስነ-ኣእምሮኣውን ጸቕጢ የዘውትር። ኣትሓሕዛ ዜጋታት ብሓፈሻ፣ ንመንእሰያትን እሱራትን ብፍላይ፣ ብዘይ ፍርዲ፣ ፍትሕን ሰብኣዊ ሕልና ዝጎደሎ ጨካን ባህርያት ኣተሓሕዛ ዜጋታት ከምዘለዎ ብመትከል ነረጋግጽ።

17.1.7. ብቅዋማዊ ኣመራርሓ ሃገራዊ ባይቶ፣ መሰል ምዱብን ህጹጽን ስርዓተ ኣኼባታት ክረጋገጽ ክኽበርን ይግብኦ።ንሃገራውን ዓለምለኻዊ ጉዳያት ዘትዩ ውሳኔታት ከሕልፍ፣ ፖሊሲታት ክሕንጽጽ፣ ንትግባሬኡ ክቆጻጸር፣ ተሓታትነቱ ከረጋግጽ፣ ሕጋዊ ኣገባብ ምምሕዳር`ዩ። መንግስቲ ኤርትራ ንኩሉ ሕጋዊ ኣገባብ ስለዝጠሓሶ፣ ዘይሕጋዊ ኣመራርሓ ከምዘለዎ ብመትከል ንኣምን።

17.1.8. ህዝቢ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዘይኮነ፣ ብድሌትን ዊንታን ፕረሲደንትን ጉጅለ መሪሕነት ህግደፍን ይምራሕን ኣሎ። ምኽንያቱ መሰልን ሕጋዊ ስልጣንን ናጻ ፍርዳዊ ኣካል ስለዝተጋህሰ፣ ውልቃውን ሓባራውን መሰል ከይገሃስ፣ ዝከላኸል ሕግን ዘውሕስ ትካላት ፍትሕን የለን። ውልቃዊ ናጽነት ዜጋ ተገፊፉ፣ ሰብኣዊ መሰሉን ክብሩን፣ ሕጋውን ደሞክራስያውን መሰላቱ ተጋሂሱ፣ ብፍርሕን ጸቕጥን ተማእዚዙ ይሳቐ ከምዘሎ ነረጋግጽ። ፍትሒ ዝጎደሎ ዘይሕጋዊ ምልካዊ ስርዓት ከምዝተመስረተ ብመትከል ንኣምን።

17.1.9. ስርዓት ኤርትራ ዕድመ ስልጣኑ ንምንዋሕ ካብ ዝተጠቐመሎም ዘይሕጋዊ ተግባር፣ ምስ ቅዋምን ስርዓተ ሕግን ዝጻረር፣ስልጣን ፖሊስ፣ ጸጥታ፣ ኣዘዝቲ ሰራዊት ስርሒት ዞባታት፣ ፍሉይ-ቤት ፍርዲ፣ ሓለፍቲ ምምሕዳር ዞባታት፣ ዘይሕጋዊ ስልጣናት ሂቡ ኣሎ። እዚ ድማ ዘይሕጋዊ ተግባር ጥራይ ዘይኮነ፣ ሓደ ካብ መለለዩ ባህርያት ፍጹም-ምልካዊ ምምሕዳር ምዃኑ ብመትከል ነረጋግጽ።

18.1.10. ኣብ ሃገራዊ ባይቶን ካቢነ ሚኒስተራትን ክዝተየሉ፣ ሓባራዊ ውሳኔ ክወሃበሉ ሓደ ካብ ቀንዲ ክረጋገጽ ዝግብኦ መሰል ሕጋዊ ቀይዲ ተጣሒሱ። ብኣንጻሩ ብውልቃዊ ውሳኔ፣ ወይ ብናይ ብዉሑዳት ጉጅለ መሪሕነት ህ.ግ.ደ.ፍ ዝውሰድ ውሳኔ፣ ቀይድን ተሓታትነትን ስለዘይብሉ፣ ዘይሕጋዊ ተግባር ከምዝተጋህደ፣ ህዝብን ሃገርን ከምዘዕነወ ነርጋግጽን ብመትከል ንኣምን።

17.1.11. ኣብ ልዕሊ ኩሎም ናይ ፖለቲካ እሱራት ብሓፈሻ፣ ኣብ ልዕሊ ኣባላት ሃገራዊ ባይቶ፣ ሚኒስተራት፣ ላዕለዎትን ማእከሎትን ሰበስልጣናት፣ ሲቪል ዝኾኑ ዜጋታት፣ ጋዜጠኛታት...ወዘተ፣ ካብ ቅዋማዊ ሕጊ ወጻኢ፣ ብዘይኣፍልጦ ውሳኔን ባይቶ፣ ብዘይትእዛዝ ቤትፍርዲ ክእሰሩ ፈጺሙ ዘይሕጋዊ ምልካዊ ተግባር`ዩ ኢልና ብመትከል ንኣምን።

17.1.12.ዝኾነ ዜጋ ብሓፈሻ፣ እንተላይ ናይ ፖለቲካ እሱራት ፣ ብዘየኣፍልጠን ትእዛዝን ቤት-ፍርዲ ክእሰሩ፣ ምግሃስ መሰል ሰብን ምግሃስ ስልጣን ናጻ ፍርዳዊ ኣካልን ስለዝኾነ፣ ዘይሕጋዊ ተግባር ምኻኑ ብመትከል ንኣምን።

17.1.13.ዝኾነ ዜጋ፣ ብዘይ ኣፍልጦን ትእዛዝን ቤት- ፍርዲ ዝተኣሰረ ይኹን፣ ዋላ ብትእዛዝን ኣፍልጦን ቤት-ፍርዲ ዝተኣሰረ፣ ኣብ ቅድሚ ሕጋዊ ቤት-ፍርዲ ኣብ ቅሉዕ መጋባእያ ቀሪቡ፣ ጉዳዩ ንምክልኻል ናይ ጠበቓ መሰሉ ክኽበር ይግብኦ። ስርዓት ኤርትራ ነዚም መሰላት ግሂሱ ከምዘሎ ስለነረጋግጽ፣ ዘይሕጋውን ዘይደምክራስያውን ምኻኑ ብመትከል ንኣምን።

17.1.14.ዝኾነ ዜጋ፣ ብዘይ ሕጋዊ ውሳኔ ቤት- ፍርዲ፣ ኣብ ማእሰርቲ ንዓመታት ብዘይ ፍርዲ ክእሰር ኣይግብኦን። ኣብ ማእሰርቲ ምስ ስድራቤቶም ናይ ምርኻብ መሰል፣ ናይ ሕክምናን መነባብሮን መሰል ክገሃስ ኣይግብኦን። ስርዓት ኤርትራ፣ ብውልቓዊ፣ ወይ ብናይ ውሑዳት ጉጅለ መሪሕነት ህግደፍ፣ ንኩሉ ሰብኣውን ሕጋውን መሰል እሱራት ምግሃስ፣ ጨካን ባህርያት ፍጹም-ምልኪ ዘረጋግጽ ዘይሕጋውን ዘይደሞክራስያውን ተግባር ምኻኑ ብመትከል ንኣምን።

17.1.15. ብዓለምለኻዊ ሕግታትን ውዕላትን ምቕያድ፣ ንዓለምለኻዊ ውዕላትን ስምምዓት ምኽባር፣ ብኣድማሳዊ ድንጋገታት ሰብኣዊ መሰል ምቕያድ፣ ውዕል ጀነቫን ካልኦትን ምኽባር ቀንዲ ግዴታ`ዩ። መንግስቲ ኤርትራ ነዚም ዝተጠቕሱ ዓለምለኻዊ ሕግታትን ዉዕላትን ብምጥሓሱ፣ ዘይሕጋው ተግባር ጥራይ ዘይኮነ፣ ብዓለምለኻዊ ውሳኔ ማዕቐብ ኣብ ልዕሊ መንግስቲ ኤርትራ ከምዝተወስደ ብመትከል ንኣምን።

17.1.16. ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ህ.ግ.ደ.ፍ ብባዕሉ ዘጽደቆም ሕግታት ዘይቅየድ ስርዓት`ዩ። ንመረዳእታ ሃገራዊ ኣገልግሎት ብነጋሪት ጋዜጣ ን18 ኣዋርሕ ቢሉ ኣዊጁ ከብቅዕ፣ ንዜጋታት ብሓይሊ ንነዊሕ ዓመታት ብዘይ ገለ-ዓስቢ ከምዝገልግሉ ይገብር ኣሎ። ልዕሊ ኩሉ ግን ብመዓልታዊ ኣዋጃትን ትእዛዛትን ዘማሓድር ስርዓት ብምኻኑ ዘይሕጋዊ ስርዓት ከምዘብሎ ብመትከል ንኣምን።

17.1.17. ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ህ.ግ.ደ.ፍ ንማሕበራዉ-ሞቦቆል ን መባእታዊት ባእታ ሃገር ዝኾነት ስድራቤት ይበታትን ስለዘሎ፣ ከም ኣዝዩ ሓደገኛ ፖሎቲካዊ ስርዓት ብመትከል ንርእዮ። ስለዚ፦

ሲቪክ ደሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ፣ ካብ ዓንቀጽ 17.1.1 ክሳብ 17.1.17 ተጠቒሶም ዘለዉ 17 ነጥብታት ምርኩስ ብምግባር፣ መንግስቲ ኤርትራ ንቅዋማዊ ሕጋዊ መሰላት ከምዝጠሓሶም፣ ከምዝገሃሶም ስለንኣምን፣ ስርዓት ህግደፍ ዘይሕጋዊ ፍጹም-ምልካዊ ስርዓት ምኻኑ መትከላዊ እምነትና፣ ብእዉጅ መንገዲ ብንጹር ነረጋግጽ።

17.2. ሲቪክ ደሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ፣ ኣብ ቀዳማይ መድረኽ ኣንጻር ዘይሕጋዊ ስርዓት ኤርትራ ዘካይዶ ቃልሲ፣ ምስ ጭቡጥ ኩነታት ሃገርናን ዓለምለኻዊ ጉዳያትን ዝሰማማዕ መትከላትን ፖሊሲታትን ፣ ብሲቪክ ኣተሓሳባን ኣመርራሓን፣ ክምርሓሉ ዝግብኦም ብግሉጽነት ኣስፊሩ፣ ኣብ ኩሉ መዳያት ብተዓጻጻፍነት ከተግብሮ ብመትከል ይቃለስ።

17.3. ፖሎቲካዊ ራእዩ ንምርግጋጽ፣ ኣብ ጥምረትን ሓድነትን ህዝቡ ይኣምን። ልዕልና ሕጊ ንምንጋስ፣ ዝዓነወት ሃገር ኣብ ኩሉ መዳያት ንምህናጽ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን፣ ብማዕርነታዊ መሰልን ሓባራዊ ተሳታፍነት ኩሉ ዜጋ ክነረጋግጽ ብመትከል ንቃለስ።

17.4. ብሲቪክ ኣትሓሳስባ፣ ሓባራዊ ሃገራዊ ረብሓ ንምርግጋጽ፣ ብቅዋምን ስርዓተ ሕግን ህዝቢ ዝረጋግጽ፣ ብሲቪክ ደሞክራስያውያን ትካልት ህዝቢ ዝወሓስ፣ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ኣብ ኩሉ መዳያት፣ ውልቃውን ሓባራውን ማዕረ መሰል ምርግጋጽን ምውሓስን ብመትከል ንቃለስ። ማዕረ መሰል ጾታ፣ ማዕረ መሰል ሃይማኖት፣ ማዕረ መሰል ብሄር፣ማዕረ መሰል ኣውራጃ፣...ወዘተ ኣብ ንምርግጋጽ ብመትከል ንቃለስ።

17.5. ንጸቢብን ከፋፍልን ኣትሓሳስባ ብመትከል ንቃወም። ምኽንያቱ ንሃገራዊ ሓድነት ህዝቢ ስለዝዘርግ። ንሕጋውን ደሞክራስያውን ናይ ምክብባር ኣትሓሳስባ ስለዝጻረር። ንሃገራዊ ሓድነት ስለዝዘርግ። ማሕበራዊ ውሕስነት ህዝቢ ስለዘይዘይረጋግጽ። ሰላምን ቅሳነትን ህዝቢ ስለዝዘርግ...ወዘተ ዝብሉ ሳዕቤናት ከምዘለዎ ስለ ነረጋግጽ ብጸቢብ ከፋፋሊ ኣትሓሳባን ፖለቲካዊ ውዲትን ንቃወም ብመትከል ንቃለስ።

17.6. ሲቪክ ምንቅስቓስና፣ ኣንጻር ዘይሕጋዊ ምልካዊ መንግስቲ ዘካይዶ ቃልሲ ብጥሙር ሓድነት ህዝቢ ምቃላስ ከምዘዓውት ንኣምን። ድሕሪ ውድቀት ስርዓት ኤርትራ ድማ፣ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ብማዕረ መሰል ዝረጋግጽ፣ ውልቃዊ መሰል ዜጋ ይኹን ሓባራዊ መሰል ህዝብን ክብሪታቱን፣ ከም ጾታዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ኤትኒካዊ፣ ከባብያዉን፣ ...ወዘተ ማዕረ መሰል ዜጋን ዜጋታት ንምርግጋጽ ንምውሓስ ብመትከል ንቃለስ።

17.7. ኣብ ኤርትራ ማሕበራዊ ለውጢ ከምዝመጽእ፣ ግድነትን ዘይተርፍን ሕጊ ምዕባሌ ሕብረተ-ሰብን እዩ ኢልና ኣብ ለውጢ ንኣምን። ከም ሕመረት ደሞክራስያዊ ለውጢ ድማ፣ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘሎ ህዝቢ ይኸውን ኢልና ብመትከል ንኣምን።

17.8. ምኽንያቱ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘሎ ህዝቢ ዝበዝሐ`ዩ። ንሱ ብቀዳማይ ደረጃ ብቐጥታ ዝተበደለ፣ ተሰካሚ ሽግርን ግዳይን ናይ ኩሉ መሰላቱን ክብሪታቱን ከምዝኾነ፣ ኣብ ባይታ ዝረጋግጽ ዘሎ ሓቅታት ንቕበል ንኣምን።

17.9. ህዝቢ ሰብኣዊ ክብሪታቱ፤ ደሞክራስያውን ሕጋውን መሰላቱ ስለዝተረግጸ፣ ካብ ኩሉ ሽግር ክናገፍ፣ መሰሉ ከኽብር ከረጋግጽ፣ ንደሞክራስያዊ ለውጢ ዝካየድ ህዝባዊ ማዕበል ቃልሲ ከመስክር፣ ባህርያውን ሕጊ ምዕባሌ ማሕበራዊ ለውጢ

ከምዝኸውን ነረጋግጽ። ህዝብና ታሪኽና ንናጽነት ልኡላውነት ከምዘረጋገጸ ንታሪካዊ ሓቂ ብመትከል ንኣምን።

17.10. ህዝቢ ኣንጻር ፍጹም-ምልካውያን ዝካየድ ህዝባዊ ማዕበል ንደሞክራስያዊ ቃልሲን ዓወታቱን ኣብ ሰሜን ኣፍሪቃ ተመስኪሩ ኣሎ። ኣብ ማእከላይ ምብራቕ ልሒሙ ዝርኤ ዘሎ ህዝባዊ ለውጢ ዝተጨበጠ ሓቅታት ስለዝኾነ፣ ህዝቢ ኤርትራ ህዝባዊ ለውጢ ደጊሙ ከረጋግጾ ዝዓግቶ ሓይሊ፣ ዝዓግቶ ፖለቲካውን ሕጋውን ምኽንያትን የለን ዝብል መትከል ንኣምን።

17.11. ህዝባዊ ምልዕዓል ክግበር፣ ሰራዊት ኣብ ጎኒ ህዝቢ ክስለፉ ዝውስኑ ሓቅታት ኣለዉ ኢልና ንኣምን። ምኽንያቱ ዓብላሊ ቁጽሪ ሰራዊት፣ በቲ ጸዋታን ዘይምትእምማንን ምልካዊ ስርዓት ዝተበደለን ዝተሃስየን`ዩ። ኣብ ማሕበራዊ ኩነታቶም ናጽነቶም ዝተገፉ፣ ንቡር ደሞዝን ማሕበራዊ ናብራን ዘይብሎም፣ ኩሉ መሰላቶም ዝተጋህሱ፣ ብተሪር ወትሃደራዊ ዲሲፕሊን ዝተታሕዙ፣ ደለይቲ ለውጢ ከምዝኾኑ ብመትከል ንኣምን።

17.12. ኣንጻር ስርዓት ኤርትራ ዝካየድ ቃልሲ ሰራዊት ኣብ ጎኒ ህዝቦም ከምዝስለፉ ዝገድዱ ተወሰኽቲ ሓቅታት ምኽንያትን ኣለዉ። ዓብላሊ ቁጽሪ ሰራዊት ከም ህዝቦም ዝተወጽዑ እዮም። ካብ ሽግር ምንጋፍ ረብሕኦም ምስ ረብሓ ህዝቢ ስለዘይፈላለ ሓደ እዩ። ሽግር ሰራዊት ምስ ሽግር ህዝቢ ብሓባር ስለዝፍታሕ፣ ንሓባራዊ ለውጢ ብሓባር ክቓለሱ ዘገድዱ ሓቅታት ዝያዳ ቅቡል ይኸውን ዝብል ዕግበት ከም መትከል ንኣምን። ሰራዊት ኣብ ጎኒ ህዝቡ ክስለፍ፣ ኩሉ ዜጋ ብዝተፈላለየ ኣገባብ ርክባቱ ኣስፊሑ ጻውዒቱ ከስምዕ ኣፍራይነቱ ዓቢ ምዃኑ መትከላዊ እምነትና ከነተግብር ጻዕርና ክሕይል ከምዝግብኦ ነረጋግጽ።

17.13. ኣብ ወጻኢ ንርከብ ኤርትራውያን፣ ኣብ ናጻን ደሞክራስያውያን ሃገራት ስለንነብር፣ ንዝረኸብናዮ ጸጋ ተጠቒምና፣ ሲቪካዊ ኣትሓሳስባ ምስፋሕ፣ ናብ ዘመናዊ ሲቪካዊ ሃገርነት ኣብ ምርግጋጽ ዓቢ እጃም ዘለወን ሲቭካዊ ዝኾና ትካላት ምህናጽ ከምዘድሊ ብመትከል ኣሚና ንቃለስ ኣለና።

17.14. ብዓይነቱን ትሕዝቶኡን ሲቪክ ትካላት ምህናጽ፣ ሓደ ካብ መለለይኡ፣ ግሉጽነትን ብቕዓት ደሞክራስያዊ ኣትሓሳስባን ኣመራርሓን ምውናንን ምርግጋጽ`ዩ። እዚ ብግዴኡ እምነት ኮስኩሱ፣ ተሳታፍነት ኣዕሲሉ፣ ሓድነት ጠሚሩ ዘዓውት ኣገባብ`ዩ። ንግብራዊ ኣተራጓጉሙኡ፣ ተሓታትነትን ናይ ቁጽጽር መካኒስም ዘጠቓልል ኣገባብ ቃልሲ ንምርግጋጽ፣ ኣወንታዊ ምዕባሌ ምጭባጥን ዝብል ዘመናዊ ሲቪክ ኣትሓሳስባ ብመትከል ንቃለስ።

17.15. እዚ ምዕባሌ`ዚ ብግዲኡ ተመሊሱ፣ ነቲ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘሎ ንደሞክራስያዊ ለውጢ ዝዕድም፣ ብሱል ውድዓዊ ኩነታት ተደሚሩ፣ ንህዝቢ ኤርትራ ተስፋ ዝህብ ዘበራርብር፣ ሓድሕዳዊ ምጽልላውን ምትእስሳርን

ስለዝፈጥር፣ ናብ ህዝባዊ ምልዕዓል ከምርሕ ግድነትን ሕጊ ማሕበራዊ ለውጢ ስለዝኾነ፣ ኣብ ኤርትራ ዘይፍጸመሉ ዝኾነ ምኽንያት የለን። ዝተፈላለየ ገምጋም ክወሃብ ድማ ነዚ ሓቂ`ዚ ዝቕይር ኣይኮነን ዝብል ሕቅታት ኣሚና፣ ንምትግባሩ ብዓቕምና ብመትከል ንቃለስ።

17.16. ስለዚ፣ ሲቪክ ደሞክራስያዊ ምንቅስቓስ ኤርትራ፣ ነዞም ዝተጠቐሱ ኣገባብ ቃልስን ካልእ ረቛሒታትን ደሚሩ፣ ንዘይሕጋዊ ምልካዊ ስርዓት ኤርትራ፤ ብሕጋውን ደሞክራስያውን መንግስቲ ምቕያር፣ ንግሉጽነቱ ውሕልነትን ትብዓትን ወሲኹ፣ ምስ ደለይቲ ፍትሒ፣ ደለይቲ ደሞክራስያዊ ለውጢ ዝኾኑ ኣካላት ህዝቡን ሕብረተሰቡን ሓቢሩ ብመትከል ይቃለስ።

ዓወት ንህዝቢ ኤርትራ!

ክብርን ሞጎስን ንሰዉኣትና!

01/08/2011

Copyright 2011 Eritrean Civic Democratic Movement. All rights reserved. This material may be published, broadcast, or redistributed with proper citation of the Eritrean Civic Democratic Movement, ECDMove11@gmail.com